

Uchwała Nr XLV/288/2014

**Rady Gminy Milówka
z dnia 30 września 2014r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Milówka na lata 2014-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 ze zm.)

**Rada Gminy Milówka
uchwała co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Gminną Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milówka na lata 2014-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Milówka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Kamiński

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MILÓWKA NA LATA 2014 – 2020

WSTĘP	3
1 STRUKTURA DOKUMENTACJI I JEJ KORELACJA Z DOKUMENTAMI	5
1.1 Struktura strategii	5
1.2 Zgodność strategii z prawem	7
1.3 Korelacja strategii z prawem wspólnotowym oraz strategiami europejskimi i narodowymi oraz innymi dokumentami identyfikującymi problemy społeczne.	9
2 DIAGNOZA ORAZ ANALIZA SYTUACJI W GMINIE MILÓWKA	12
2.1 Charakterystyka Gminy Milówka	12
2.2 Infrastruktura techniczna	14
2.3 Otoczenie gospodarcze	15
2.4 Komunikacja i transport	16
2.5 Turystyka	17
2.6 Kultura	19
2.7 Demografia	22
2.8 Bezrobocie	27
2.9 Edukacja	31
2.10 Sytuacja dziecka	33
2.11 Pomoc społeczna	35
2.12 Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie	41
2.13 Ochrona zdrowia	44
2.14 Bezpieczeństwo publiczne	44
2.15 Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego	47
2.16 ANALIZA SWOT	55
2.17 Podsumowanie diagnozy	61
3 PROGRAMOWANIE	62
3.1 MISJA, CEL GENERALNY, CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ ..	62
3.1.1 Obszar priorytetowy I	63
3.1.2 Obszar priorytetowy II	67
3.1.3 Obszar priorytetowy III	70
3.1.4 Obszar priorytetowy IV	74
3.1.5 Obszar priorytetowy V	77
3.2 Monitoring i wdrażanie	80
3.3 Podsumowanie	82

WSTĘP

Głównym założeniem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, w których oni sami nie potrafią sobie poradzić wykorzystując własne zasoby i możliwości. Dlatego też działania jakie podejmuje pomoc społeczna mają na celu wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb i stworzenia im warunków odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest również dążenie do usamodzielnienia osób będących w trudnych sytuacjach życiowych oraz integrację społeczeństwa, które wymaga wsparcia szerszego grona osób. W tym celu wykorzystywane są nie tylko własne siły jednostki ale i najbliższe otoczenie oraz szersza społeczność lokalna, w tym również różnego rodzaju organizacje pozarządowe, które niosą za swoją działalnością wiedzę i doświadczenie w wielu kwestiach społecznych. Tak rozumiana pomoc społeczna daje szerokie możliwości działania, które przyczyniają się bezpośrednio do poprawy warunków życia osób i rodzin.

Z roku na rok jednak zakres prac stawiany instytucją pomocy społecznej zwiększa się, co spowodowane jest czynnikami tj.: postępująca marginalizacja społeczeństwa, redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Państwo Polskie wychodząc naprzeciw tym problemom opracowuje nowe akty prawne lub też nowelizuje już obowiązujące, w celu zaspokojenia i zabezpieczenia podstawowych potrzeb społecznych. Wśród przepisów ujęty jest art. 17 ust. 1 pkt 1 w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz. 182), zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Czynnikiem kluczowym strategii rozwiązywania problemów jest człowiek – w tym jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym jak i społecznym. W myśl nowej dokumentacji pomoc społeczna oferuje wsparcie finansowe i materialne, jako pierwsze narzędzia, które pozwolą osobom i rodzinom przezwyciężyć najtrudniejsze sytuacje życiowe, z którymi osobiście nie byliby w stanie sobie poradzić. Należy jednak mieć na uwadze fakt, iż pomoc jaka ma być udzielana przez OPS ma zostać poparta zasadami programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości.

Opracowanie wartościowej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest nader ważne również w zakresie wdrażania działań z obrębu ekonomii społecznej. Szczegółowa diagnoza problemów i potrzeb społecznych oraz analiza dostępnych zasobów może wskazać m.in. grupy marginalizowane oraz pewne niezaspokojone potrzeby społeczne, czy też problemy społeczne, które mogłyby być świadczone przez instytucje ekonomii społecznej na rzecz lub przez grupy defaworyzowane.

W 2004 r. gdy Polska przystąpiła do Unii Europejskiej, została zobligowana do realizowania działań m.in. społecznych na znacznie szerszą skalę niż do tej pory prowadziła, w tym m.in. wspierania szeroko pojętych działań w zakresie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Aby ułatwić jednak Polsce, a dokładniej organom prowadzącym przedmiotowe zadania, gminy zostały zobligowane do opracowania strategii, dzięki którym mogą pozyskiwać zewnętrzne środki finansowe na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milówka powstała z mocy art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182), który nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem będzie integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Przedmiotowy dokument ma charakter kilkuletni, gdyż został opracowany na lata 2014-2020. Jest on zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej ujętej w dokumentach strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim oraz samorządowym, dzięki którym można ubieganie się o środki zewnętrzne.

Strategia została tak opracowana aby stanowiła materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

1 STRUKTURA DOKUMENTACJI I JEJ KORELACJA Z DOKUMENTAMI

1.1 Struktura strategii

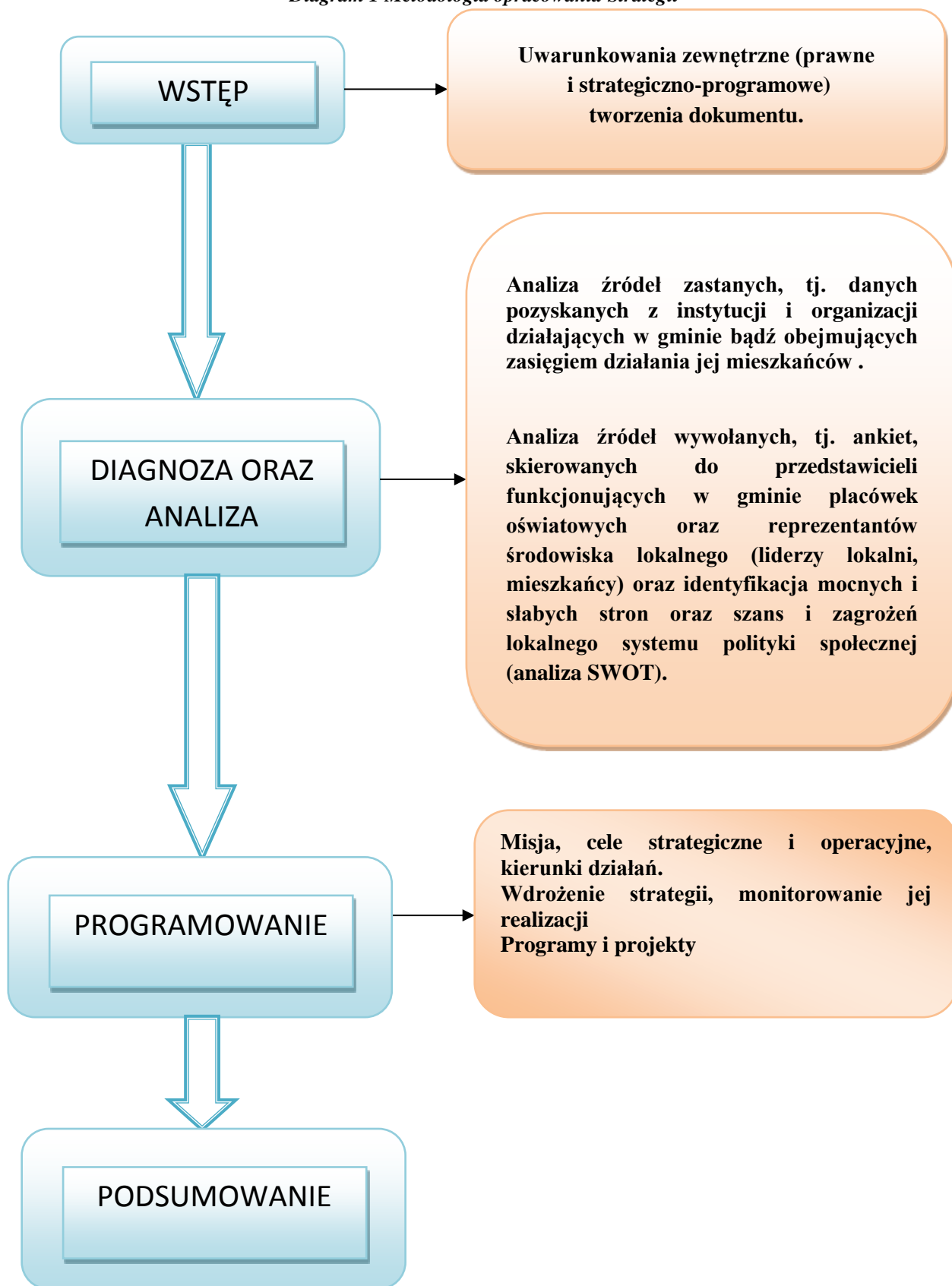
Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), które na terenie gminy, podejmują działania zmierzające do poprawy podstawowych warunków oraz mają na celu zaspokojenie potrzeb osób, rodzin i mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane materiały oraz informacje został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii. Przedłożony materiał został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Milówce przy ogromnym zaangażowaniu Kierowniczki Ośrodka i jej pracowników, Wójta Gminy Milówka, pracowników Urzędu Gminy, radnych, sołtysów, osób pracujących jednostkach publicznych tj. szkołach, przedszkolach oraz organizacjach pozarządowych, które służyły wiedzą i doświadczeniem w tworzeniu przedmiotowego dokumentu. Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milówka składa się z czterech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej, programowej podsumowującej. Poniższy diagram prezentuje strukturę dokumentu.

Diagram 1 Metodologia opracowania Strategii

Opracowanie własne

1.2 Zgodność strategii z prawem

Zasadność uchwalenia strategii rozwiązywania problemów społecznych przez samorząd terytorialny reguluje jasno ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182), gdzie jasno określa warunki prawne, organizację systemu pomocy społecznej, zadania i rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania. Zgodnie ujętym w przedmiotowej ustawie art. 16 b, gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych. Dokument ten winien zawierać: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe i wskaźniki realizacji działań. Analizując następnie art. 17 ust. 1 pkt 1, czytamy że nałożono na gminy obowiązek: „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi.

Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milówka jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- **ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** j.t. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1188), która nakłada nowe obowiązki na administrację publiczną – w myśl ww. ustawy obowiązkiem gminy jest zapewnienie wsparcia rodzinie z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie: a) pracy z rodziną, tj. konsultacje, poradnictwo specjalistyczne, terapia, mediacje, usługi opiekuńcze, pomoc prawna, a także pomoc ze strony asystenta rodziny, b) pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci poprzez placówkę wsparcia dziennego oraz rodzinę wspierającą;

- **ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** j.t. (Dz. U. z 2014 r. poz. 223.), regulująca prowadzenie działalności pożytku publicznego, uzyskiwanie statusu organizacji pożytku publicznego i nadzór nad prowadzeniem tego typu działalności;
- **ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** j.t.(Dz. U. z 2014 r., poz. 598) ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w ww. zakresie są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich, osiągnięcia wysokiej jakości pracy i wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej;
- **ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** j.t. (Dz.U. z dnia 13 lipca 2010 r., Nr 125, poz. 842) - celem zapisów ustawy jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań, polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w obrębie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Ustawa określa: zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- **ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** j.t. (2013 r. poz. 1563) – większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy zostały uprawnione do rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności;
- **ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych** (Dz. U. 2014 poz. 559.), regulującą nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa – ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami;
- **ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** j.t. (Dz. U. 2013 poz. 1290), która określa warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasady i tryb finansowania świadczeń, zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do

świadczeń, zasady powszechnego, obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego;

- **ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym** j.t. (Dz. U. 2011 nr 205 poz. 1211 z późn. zm.), która stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców;
- **ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego** j.t. (Dz.U. z 2010 r. Nr 6 poz. 19.) – ochrona zdrowia psychicznego w świetle ustawy polega w szczególności na:
 - promocji zdrowia psychicznego,
 - zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
 - kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

1.3 Korelacja strategii z prawem wspólnotowym oraz strategiami europejskimi i narodowymi oraz innymi dokumentami identyfikującymi problemy społeczne.

Określenie priorytetowych kierunków i działań realizowanych w ramach Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Milówka na lata 2014-2020 jest kompatybilne z głównymi założeniami dokumentów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej i Polski, które wpływają na politykę społeczną i decydują o kształcie przedsięwzięć realizowanych w jej poszczególnych obszarach.

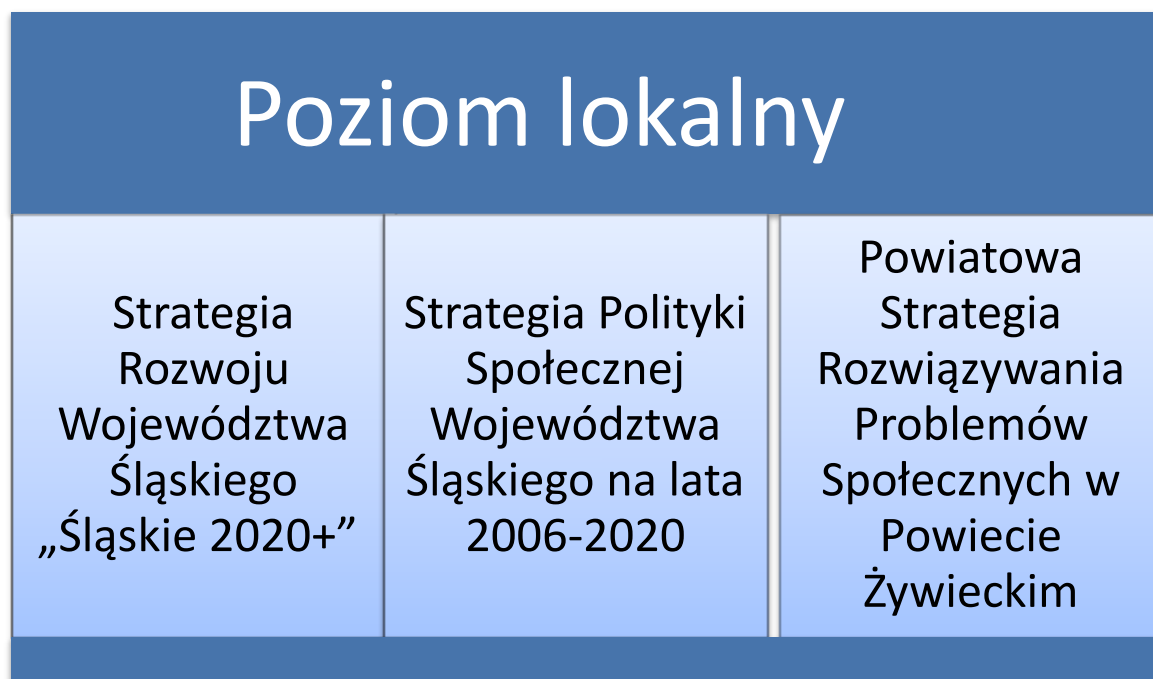
Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milówka na lata 2014-2020 wpisuje się i odnosi do kanonu dokumentów polityki społecznej w wymiarze europejskim, krajowym i wojewódzkim.

Diagram 2 Korelacja z dokumentami zagranicznymi i krajowymi

Opracowanie własne

Diagram 3 Korelacja z dokumentami wojewódzkimi i lokalnymi.

Opracowanie własne

2 DIAGNOZA ORAZ ANALIZA SYTUACJI W GMINIE MILÓWKA

2.1 Charakterystyka Gminy Milówka

Gmina Milówka położona jest w południowej części województwa śląskiego w powiecie żywieckim. Geograficznie położenie gminy usytuowane jest w południowo – zachodniej części Beskidu Żywieckiego wzdłuż koryta rzeki Soły, na wysokości około 450 m n.p.m. Jej całkowita powierzchnia to 98,3 km².

Rycina 1 Gmina Milówka na tle Województwa Śląskiego

Źródło:

www.bip.slaskie.pl

Gmina jest jedną z piętnastu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu żywieckiego, w którym to bezpośrednio graniczy z gminami: Rajcza, Ujsoły, Węgierska Górka oraz Radziechowy-Wieprz. Od strony zachodniej Gmina graniczy z dwiema gminami powiatu cieszyńskiego tj. Istebną i Wisłą.

Rycina 2 Lokalizacja Gminy Milówka na tle powiatu żywieckiego

Źródło: www.jkn.com.pl

W obręb administracyjny gminy wchodzi sołectwa: Milówka, Szare, Laliki, Kamesznica oraz Nieleddwia. Przy czym Milówka jest miejscowością, w której siedzibę mają najważniejsze instytucje lokalne tj. Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury.

Rycina 3 Podział administracyjny Gminy Milówka pod kątem sołectw

Źródło:

www.wikipedia.org

Istotnym położeniem Gminy Milówka jest jej usytuowanie, gdyż znajduje się wśród najważniejszych ciągów komunikacyjnych tj. drogi DK 69 (w części droga ekspresowa S69 Bielsko-Biała – Zwardoń), mającej charakter transgraniczny ze względu na fakt, iż doprowadza do przejścia granicznego ze Słowacją, oraz dróg lokalnych prowadzących przez najatrakcyjniejsze miejscowości turystyczne regionu południowego Żywiec – Koniaków – Istebna – Wisła.

Obszar ten z uwagi na ukształtowanie, warunki klimatyczne i złą jakość gleb nie sprzyja rozwojowi rolnictwa, niemniej jednak dzięki unikalnym walorom geograficznym, przyrodniczym i historycznym (położenie wśród lasów, gór oraz dolin z czystymi potokami i rzekami) stanowi atrakcyjny region poznawczy dla turystów (liczne szlaki turystyczne, m.in. na Halę Boraczą i Baranią Górę).

2.2 Infrastruktura techniczna

Siec wodociągowa

Wg danych GUS, całkowita długość sieci wodociągowej w gminie Milówka wynosiła 29 km. W 2013 r. z dostarczanej wody siecią wodociągową korzystało 1759 mieszkańców, którym dostarczono średnio 1,5 m³ na osobę.

Siec kanalizacyjna

Wg stanu na dzień 31.12.2013 r. całkowita długość sieci kanalizacyjnej w gminie Milówka wynosi 37 km. W dużej mierze podłączenia biegną głównie do budynków mieszkalnych. Z danych przedstawionych przez GUS wynika, iż w roku 2012 z sieci kanalizacyjnej korzystało 3662 mieszkańców. Wg danych z Urzędu Gminy liczba domostw jakie zostały podpięte do kanalizacji to 1086, a ilość ścieków odprowadzanych przez mieszkańców do kanalizacji wyniosła 109 dm³.

Siec energetyczna

Wielkość zainstalowanej mocy energetycznej pozwala na pełne pokrycie potrzeb gminy. Każde gospodarstwo ma dostęp do elektryczności. Oświetlenie uliczne dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych posiada w całej Gminie wielkość mocy 84 680 W.

Sieć telekomunikacyjna

Gmina Milówka ma sieć telefoniczną oraz cyfrową centralę automatyczną, do której podłączeni są mieszkańcy gminy, umożliwiającą automatyczne połączenia w ruchu międzynarodowym. Połączenia wykonano w technologii światłowodowej. Milówka znajduje się w zasięgu sieci komórkowych. Dostęp do sieci internetowej na terenie gminy realizowany jest głównie za pośrednictwem sieci telefonicznej oraz drogą radiową.

Sieć gazownicza

Gmina Milówka nie posiada żadnych instalacji zaopatrujących mieszkańców w gaz ziemny.

Gospodarka odpadami

Na terenie miejscowości Milówka prowadzona jest segregacja odpadów, które są odbierane przez "Beskid-Ekosystem" Sp. z o. o.

2.3 Otoczenie gospodarcze

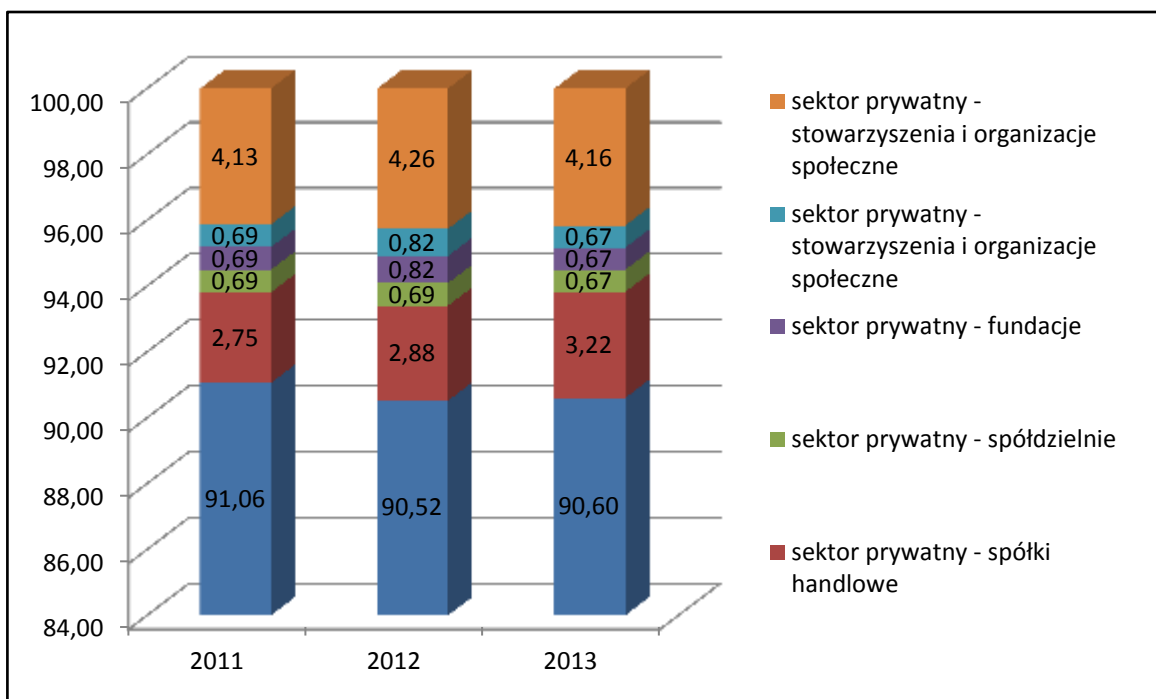
Liczebność podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy systematycznie rośnie. Liczba przedsiębiorstw, zarejestrowanych na dzień 31.12.2013 r. osiągnęła poziom 769 podmiotów, podczas gdy jeszcze w roku 2004 odnotowano 659. Wśród wszystkich podmiotów prowadzących działalność dominuje sektor prywatny, który stanowi 96,88 % ogółu. Głównymi podmiotami są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, oraz firmy sektora prywatnego, stanowiące 88,05% ogółu.

Tabela 1 Liczebność podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2013

Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Podmioty gospodarcze ogółem	750	752	769
Sektor publiczny	23	24	24
Sektor prywatny	727	728	745

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Wykres 1 Procentowy udział podmiotów gospodarczych należących do sektora prywatnego na przełomie lat 2011-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Jak wynika z powyższego wykresu, z obszaru podmiotów należących do sektora prywatnego najliczniejszą grupę bo 90,60 % stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w roku 2013 r. Zaobserwować można, że liczba tej grupy w 2011 r. była wyższa o 0,46%, co było skutkiem większej aktywności innych grup z zakresu sektora prywatnego.

2.4 Komunikacja i transport

Przez obszar gminy przebiega ważny szlak komunikacji kołowej, jakim jest droga DK 69, która w części stanowi drogę ekspresową S69 i łączy Bielsko-Białą ze Zwardoniem. Zmodernizowana trasa sprawiła, że dojazd do przejścia granicznego ze Słowacją jest bardzo sprawny a odległość jaka dzieli miejscowość Milówka ze Zwardoniem to zaledwie 15 km. W podobnej odległości znajduje się przejście graniczne Jasnowice na granicy Polsko-Czeskiej – 20 km. Dzięki dogodnemu usytuowaniu dożo osób z zagranicy przyjeżdża na teren Gminy nie tylko w celach rekreacyjno-turystycznych ale

również korzysta ze świadczonych usług firm produkcyjnych, usługowych oraz handlowych.

Podstawowym jednak problemem jaki bezpośrednio dotyka mieszkańców Gminy w szczególności tych zamieszkujących górskie partie terenów to ograniczony lub też całkowity brak dostępu do komunikacji publicznej. Przykładem jest m.in. sołectwo Szare, gdzie mieszkańcy zmuszeni są zejść pieszo kilka kilometrów, aby skorzystać z usług przewoźników. Od momentu gdy PKS Żywiec ogłosił upadłość, problem ten się zintensyfikował, gdyż okazało się, że przewoźnicy prywatni nie podjęli działań w kierunku uzupełnienia usług a mieszkańcy w tym w szczególności dzieci i młodzież, którzy dojeżdżają do placówek edukacyjnych zmuszeni jest pokonywać długie odcinki pieszo aby dotrzeć do najbliższego przystanku komunikacji transportowej.

2.5 Turystyka

Gmina Milówka należy do jednej z gmin obszaru szczególnie atrakcyjnego turystycznie przez cały rok. Gównie wynika to z korzystnego położenia geograficznego. Fakt, że teren Gminy leży na obszarze dwóch pasm górskich - Beskidu Żywieckiego i Śląskiego, przyczynia się do tego, że wielu turystów przyjeżdża w to miejsce o każdej porze roku a opracowana oferta turystyczna skierowana do przybywających w to miejsce turystów jest zróżnicowana w zależności od pory roku i zasobności osób odwiedzających region.

Charakterystycznym punktem Gminy, który przyciągającą najliczniejsze grono osób jest malownicza ścieżka pieszo – rowerowa, której trasa wiedzie przez całą Milówkę. Przemierzając się tą ścieżką napotkać można w bezpośrednim jej sąsiedztwie przepiękny park z atrakcjami rekreacyjnymi dla dzieci i dorosłych oraz kompleksowy obiekt sportowy. Zagospodarowane tereny prezentują dobytek turystyczny jaki Gmina Milówka ma do zaoferowania osobom chcącym spędzić czas w sposób atrakcyjny oraz aktywny. Baza noclegowa na terenie Gminy Milówka obejmuje m.in. następujące ośrodki¹

Agroturystyka:

- Gospodarstwo agroturystyczne Duraj Halina i Czesław,
- Gospodarstwo agroturystyczne Dziedzic Antoni,
- Gospodarstwo agroturystyczne Filary Janina,

¹ Dane na podstawie strony Urzędu Gminy Milówka <http://milowka.pl/>

- Gospodarstwo agroturystyczne Karolina Agroturystyka,
- Gospodarstwo agroturystyczne Kąkol Krystyna,
- Gospodarstwo agroturystyczne Krzepina Maria,
- Gospodarstwo agroturystyczne Kuczmierczyk Aleksandra Zbyszek,
- Gospodarstwo agroturystyczne Lucyna Pydych „U Lucyny”,
- Gospodarstwo agroturystyczne Łuka Ewa,
- Gospodarstwo agroturystyczne Nowak Maria,
- Gospodarstwo agroturystyczne Pawelek Dariusz i Dorota „U Jaśka”,
- Gospodarstwo agroturystyczne Pietrasina Lucyna i Jerzy „Zacisze”,
- Gospodarstwo agroturystyczne Sikora Marek,
- Gospodarstwo agroturystyczne Sporek Zofia „Wanesa”,
- Gospodarstwo agroturystyczne Styczyńska Maria,
- Gospodarstwo agroturystyczne Zwolińska Maria.

Hotele:

- Hotel „Milena”
- Hotel „Tycjan”
- Hotel Restauracja „Beskid”

Pokoje Gościnne:

- Kamińska Barbara Ryszard, Zajazd „Na Gronicku” w Lalikach,
- Niedzielska Iwona w Lalikach,
- ZAZ Ośrodek Rehabilitacyjny - Szkoleniowo - Wypoczynkowy Laliki,
- Aleksandra Omiatacz w Milówce,
- Chrobok Janusz w Milówce,
- Ciupka Dorota Dariusz w Milówce,
- Dom Strażaka, OSP Milówka,
- Drózd Barbara w Milówce,
- Filip Wiktoria w Milówce,
- Maślanka Stanisław, Zajazd „Pod Kopcem” w Milówce,
- Żyrek Stanisław w Milówce,
- Halina Jędrzkiewicz, Dom wypoczynkowy „Halka”.

2.6 Kultura

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Działaniami kulturalno-turystycznymi zajmuje się odrębna jednostka w strukturze Gminy Milówka tj. Gminny Ośrodek Kultury, z którym współpracują liczne stowarzyszenia działającymi na lokalnym terenie.

Na obszarze Gminy organizowanych jest wiele rodzaju różnego imprez sportowo-kulturalnych. Oferta skierowana jest głównie do mieszkańców gminy oraz turystów przybywających na teren Żywiecczyny w celach rekreacyjnych. Imprezy mają głównie za zadanie zaciekawienie i poznanie przez turystów kultury i zwyczajów tak Gminy Milówki jak i całej Żywiecczyny. Do zakresu działalności GOK-u należy:

- a) edukacja kulturalna społeczności Gminy,
- b) gromadzenie, tworzenie i dokumentowanie dóbr kultury,
- c) udostępnianie i upowszechnianie dóbr kultury,
- d) ochrona dorobku kulturalnego,
- e) tworzenie warunków dla funkcjonowania i rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- f) tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego,
- g) rozbudzanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Gminny Ośrodek Kultury w Milówce prowadzi aktywną działalność w upowszechnianiu kultury organizując szereg imprez cyklicznych takich jak:

- Żywieckie Gody - przegląd zespołów kolędniczych i obrzędowych wraz z konkursem „trzaskania bata”, pokazem przędzenia wełny, skubania pierza i łuskania fasoli, „Potańcówka dziadowska” oraz Gościna czyli próbowacka potraw Regionalnych,
- Nieobozowa Akcja Zimowa Harcerzy z Milówki - w poszukiwaniu idealnego zawodu dla Myszk Miki - zajęcia dla dzieci od 5- 10 lat,
- Gminny Konkurs na Palmę Wielkanocną - impreza uświetniana występami zespołów ludowych,
- Majówka w Gminie Milówka - cykl imprez z okazji święta 3 maja,
- Dzień dziecka,
- Konkurs recytatorski,
- Kwietny Bieg - jest to sztafeta sąsiadów oraz uczniowskie kwietnie biegi organizowane w rocznicę pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski,

- Przegląd Piosenki Religijnej - dwudniowa impreza skierowana do dzieci i młodzieży,
- Spartakiada szkół podstawowych i ponadpodstawowych,
- Piknik rodzinny - impreza rekreacyjna,
- Noc Świętego Jana,
- Konkurs gry na unikatowych instrumentach ludowych - przegląd dorobku orkiestr dętych obejmujący m.in. wspólny koncert wszystkich orkiestr i warsztaty muzyczne,
- Spotkania z tradycją - impreza promująca tradycje, kulturę i historię Milówki i regionu. W programie znajdują się m.in. koncerty i występy zespołów polskich i słowackich, wystawy twórczości ludowej, biesiada przy kapelach góralskich z Polski i Słowacji, prezentacje instrumentarium muzycznego, prelekcje na temat zwyczajów i obrzędów, inscenizacja historyczna,
- Dni Milówki - program „Dni...” obejmuje m.in. koncerty zespołów regionalnych. zespołów amatorskich i gwiazd polskiej i zagranicznej estrady, konkursy, turnieje; sportowe, pokazy sprzętu i zawody strażackie, kiermasze sztuki ludowej,
- Noc w Muzeum „Stara Chałupa.

Mieszkańcy Gminy korzystają z Gminnej Biblioteki Publicznej w Milówce, której zakres działania obejmuje:

- a) gromadzenie i wypożyczanie materiałów bibliotecznych;
- b) świadczenie usług bibliograficznych, reprograficznych i informacyjnych;
- c) wypożyczenia międzybiblioteczne;
- d) prowadzenie czytelní;
- e) działalność edukacyjną i popularyzatorską;
- f) współdziałanie z archiwami i muzeami w sprawach dotyczących materiałów bibliotecznych.

Poza pięknymi terenami, z których można korzystać poprzez uprawianie turystyki pieszej, rowerowej Gmina promuje i oferuje m.in. atrakcje:

- 1) Szlaki Papieskie na terenie Beskidu żywieckiego, które zostały opracowane przez Fundację Szlaki Papieskie na podstawie "Zapisu drogi", notatek w księgach parafialnych, wspomnień wiarygodnych świadków. Szlak ten obejmuje m.in. następujące miejsca:

- Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Aniołów. Jego wnętrze zdobią wizerunki świętych i błogosławionych, wyniesionych na ołtarze przez Jana Pawła II, oraz sceny trzech tajemnic Różańca Świętego: Radosnej, Bolesnej i Chwalebnej,
- Schronisko na Hali Lipowskiej - leżącej pod szczytem porośniętego borem świerkowym Lipowskiego Wierchu (1324 m n.p.m), jednego z najwyższych szczytów Beskidu Żywieckiego,
- Trzy kościoły znajdujące się w Kamesznicy: kaplica dworska na Grapce pw. MB Szkaplerznej, kaplica w Kamesznicy Górnej pw. WNMP Królowej Świata z 1984 r., i kościół parafialny pw. Najświętszego Imienia Maryi. Kamesznica to wieś, która jest jedną ze starszych osad Żywiecczyny. Leży na lewym brzegu Soły, otoczona wzniesieniami Małej Baraniej, Soliska i Szarego,
- Kapliczka pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny na Pawlicznem w Lalikach postawił Szczepan Kuśnierz w 1688 r.,
- Kościółek pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy na Pochodzitej w Lalikach stoi w miejscu niewielkiej, spalonej w 1947 r. kaplicy. Architektura kościółka i jego wnętrze jest dziełem miejscowych cieśli. Został wykonany w stylu regionalnym i jest obecnie jednym z oryginalniejszych obiektów sakralnych Żywiecczyny,
- LALIKI to niewielka wioska u stóp Wielkiej Raczy; utworzono ją w 1949 r. z dwóch osiedli wsi Szare. Przebiega tędy niepisana granica geograficzna i kulturowa między Beskidem Śląskim a Żywieckim.

2) Najważniejsze zabytki zlokalizowane na terenie Gminy:

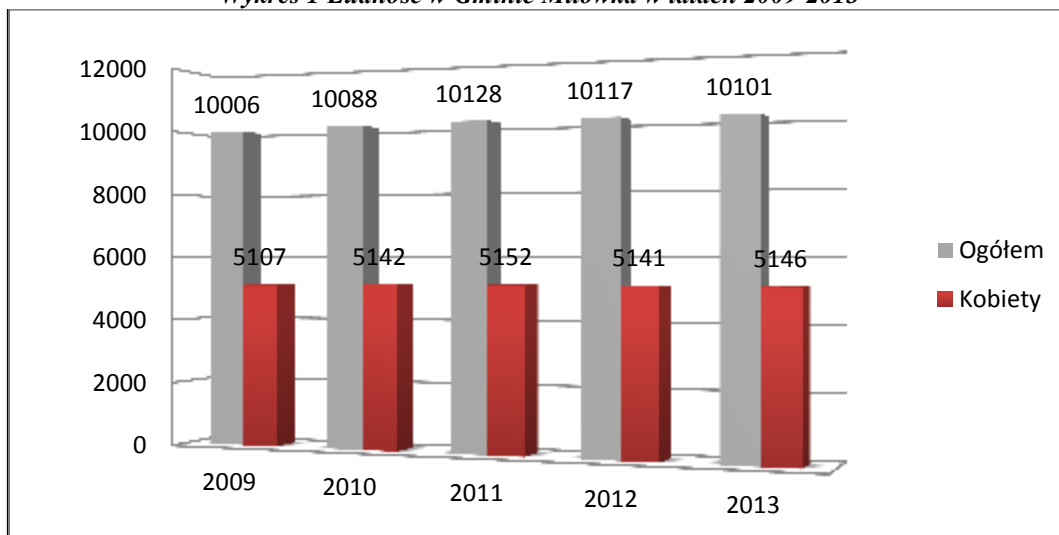
- a. Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w/ Milówce,
- b. Kaplica pw św. Antoniego w Milówce,
- c. Muzeum "Stara Chałpa" w Milówce,
- d. "Krzyż Grunwaldu" na Sumowej Grapie,
- e. Pomnik walczącym o niepodległość,
- f. Ochotnicza Straż Pożarna w Milówce,
- g. Pomnik pomordowanym w Kamesznicy,
- h. Zespół pałacowo - dworski w Kamesznicy,
- i. Drewniany kościółek na Pochodzitej,
- j. Kapliczka na Pawlicznym.

2.7 Demografia

Teren Gminy Milówka wg GUS dzień 31.12.2013 r. zamieszkuje 10 101 osób. Do 2011 r. liczba osób zameldowanych na terenie gminy miała tendencje wzrostowe, jednakże od tego okresu stopniowo liczna mieszkańców się zmniejsza. Należy zwrócić jednak uwagę, że w każdym okresie analizy udział kobiet jest zawsze nieco wyższy w stosunku do udziału mężczyzn. W 2013 r. stosunek udziału kobiet do mężczyzn był na poziomie 50,9% i 100 mężczyzn przypadało około 104 kobiety.

Ze względu na charakter usytuowania, w tym na swą atrakcyjność turystyczną, położenie szlaków komunikacyjnych i turystycznych, dochodzi do sytuacji, że turyści zatrzymują się w tym miejscu zarówno czasowo jak i docelowo.

Wykres 1 Ludność w Gminie Milówka w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Saldo migracji na terenie Gminy Milówka jest zmienne. W 2013 r. zaobserwowano, iż saldo migracji wewnętrznych zwiększyło się o 31 osób w stosunku do poprzedniego roku. W ostatnim roku analizy odnotowano o 21,8 % niż w roku poprzednim, jednakże i tak jest to mniej o 18,2% w stosunku do roku 2011.

Niewątpliwie jednak niepokojącym faktem jest sytuacja dotycząca wymeldowań za granicę państwa, stąd też bardzo ważnym jest aby wzmocnić działania jednostek publicznych w kierunku poprawy warunków zamieszkania oraz zachęcać osoby do pozostania na terenie Gminy. Dane o odnoście migracji ludności Gminy Milówka w latach 2011-2013 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Saldo migracji ludności Gminy Milówka w latach 2011-2013

Lata	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	99	67	81
Zameldowania z zagranicy	2	3	1
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	70	80	63
Wymeldowania za granicę	0	3	11
Saldo migracji wewnętrznych	29	-13	18
Saldo migracji zagranicznych	2	0	-10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Należy zaznaczyć, iż bardzo korzystny trend demograficzny zapanował w Gminie Milówka w 2013 r., gdyż po raz pierwszy od wielu lat przyrost naturalny jest na poziomie dodatnim. Jak przedstawia poniższa tabela liczba urodzonych dzieci w 2013 r. znacznie się zwiększyła a liczba zgonów zmalała.

Tabela 3 Przyrost naturalny mieszkańców Gminy Milówka w latach 2011-2013

Lata	2011	2012	2013
Urodzenia żywe	92	93	112
Zgony ogółem	96	119	94
Przyrost naturalny	-4	-26	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Jak przedstawia poniższa tabela w 2013 r. w strukturze osób zamieszkujących Gminę Milówka dominowały osoby w wieku produkcyjnym, gdzie ich odsetek stanowił około 62,97% ogółu ludności tj. 6 364 osoby w tym 3 001 kobiet. Według danych GUS z dnia 31.12.2013 r. w większości przypadków, bo około 65,54 % z analizowanej grupy to osoby mobilne - nie mające problemów z transportem oraz pracą proza terenem gminy. Drugą grupą w strukturze, to osoby w wieku przedprodukcyjnym, stanowiące 20,03% ogółu tj. 2 024 osoby w tym 981 kobiet, zaś w wieku poprodukcyjnym 17,01% tj. 1 719 osób w tym 1164 kobiet.

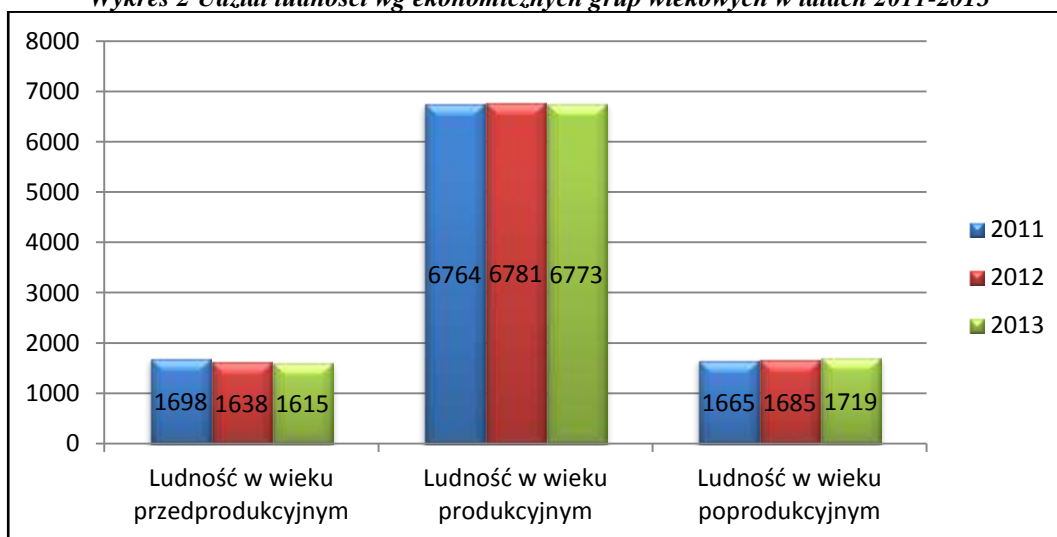
Tabela 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2011-2013

Lata	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	20,8%	20,4%	20,0%
Ludność w wieku produkcyjnym	62,8%	62,9%	63,0%
Ludność w wieku poprodukcyjnym	16,45%	16,7%	17,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Nawiązując do powyższej tabeli oraz analizując poniższy wykres dotyczący struktury ekonomicznej grup wiekowych zaobserwować można bardzo niepokojący jednak fakt, iż z roku na rok zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym a zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Patrząc na wykres, widać iż w 2011 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym była na poziomie 1 698 a już w 2013 r. spadła o 4,9% i osiągnęła poziom 1 615 osób. Świadczy to o starzejącym się społeczeństwie oraz stosunkowo jeszcze niskim przyroście naturalnym.

Wykres 2 Udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2011-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Chcąc wglębić się szczegółowo w problematykę dotyczącą ludności wg ekonomicznych grup wiekowych poniżej zamieszczono tabelę. Odczytać z niej można, że najniższy poziom 487 osób osiąga grupa w wieku (0-4 lata), oraz 522 osób w wieku 5-9 lat.

Niepokojącym jest także niski poziom liczby osób w grupach 10-14 (606 osób) oraz 15-19 lata (695 osób). Utrzymywanie się tych niekorzystnych trendów wśród ludności zamieszkującej Gminę Milówka w dłuższym terminie może wpłynąć na zmiany w jej strukturze (wzrastająca liczebność ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczebności ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym).

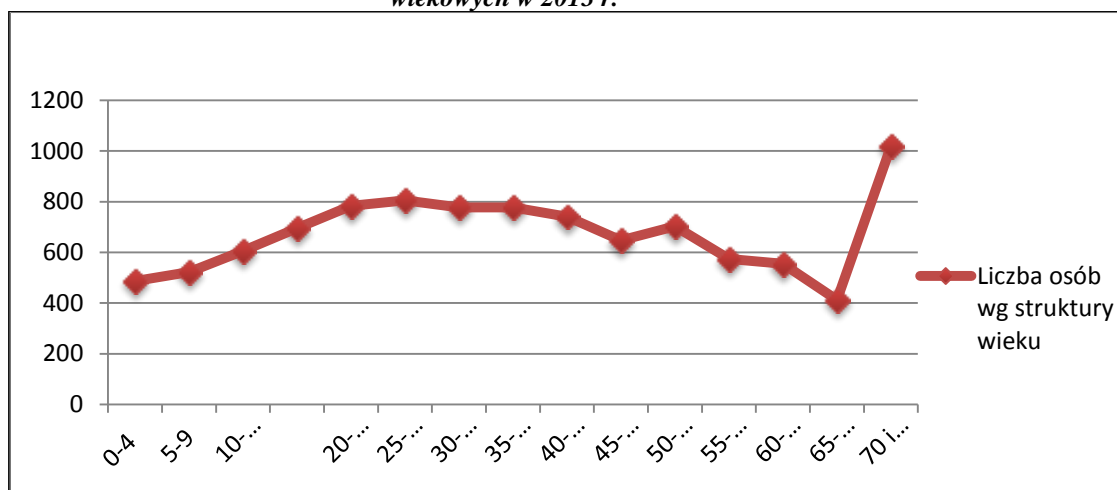
Tabela 5 Liczebność ludności Gminy Milówka w roku 2013 wg grup wiekowych

Grupa wiekowa	Liczebność ludności w Gminie Milówka		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0- 4	487	230	257
5-9	522	288	234
10-14	606	307	299
15-19	695	352	343
20-24	784	387	397
25-29	805	402	403
30-34	778	425	353
35-39	777	395	382
40-44	741	376	365
45-49	648	327	321
50-54	703	369	334
55-59	574	280	394
60-64	555	368	387
65-69	412	183	229
70 i więcej	1020	372	648

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Według danych GUS na dzień 31.12.2013 r. za rok 2013 wskaźnik liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym, na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Milówka wyniósł 59,0%; wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym osiągnął poziom 81,7 %, natomiast wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym sięgnął 26,5%.

Wykres 3 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Milówka wg grup wiekowych w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

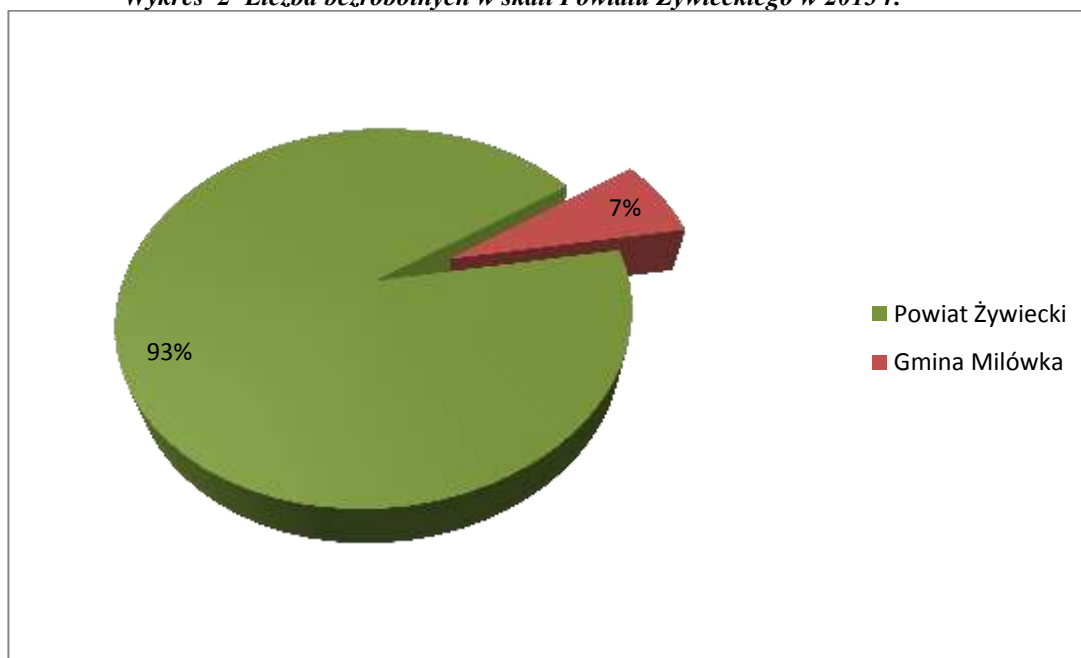
Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności Gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na zmniejszającą się liczbę dzieci i młodzieży oraz stale zwiększającą się liczbę osób w wieku produkcyjnym i starszych. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez liczne obecnie grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową. Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe bardziej narażone są na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia. Należy dodać, iż proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

2.8 Bezrobocie

Zmiany ustroju politycznego oraz gospodarczego jakie nastąpiły w Polsce na przełomie lat 1989-1990 spowodowały, pojawienie się zjawiska bezrobocia. Od tamtej pory jedną z podstawowych przyczyn jakie wywołały bezrobocie to zachwianie równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na nią. W wielu przypadkach pomimo, że osoby będące w wieku produkcyjnym deklarują gotowość i chęć podjęcia pracy, nie znajdują jej, a brak prowadzi do obniżenia standardu życia ludności, natomiast długotrwała nieaktywność na rynku pracy ogranicza szanse na podjęcie jej w przyszłości. Dalekosiężną konsekwencją nieaktywności zawodowej w wielu przypadkach jest narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe, społeczne itd.

Według danych GUS na dzień 31.12.2013 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, w powiecie żywieckim pozostawało 8 347 bezrobotnych, w tym z terenu Gminy Milówka 587 bezrobotnych, gdzie odsetek bezrobotnych z terenu Gminy stanowi około 7% w skali całego powiatu.

Wykres 2 Liczba bezrobotnych w skali Powiatu Żywieckiego w 2013 r.

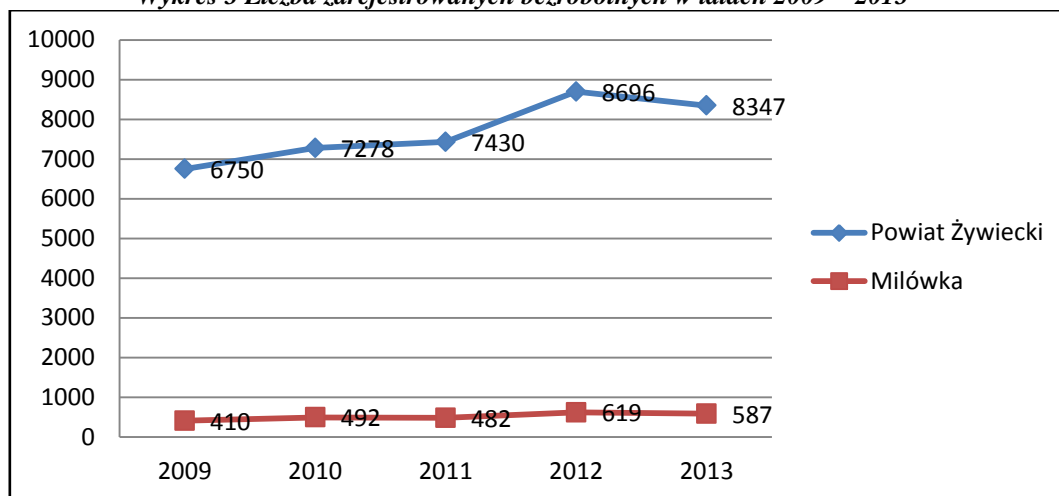

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Żywiec

Analizując poniższy wykres dostrzec można, że na przełomie pięciu lat stan liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali powiatu charakteryzuje się podobnymi tendencjami i większości przypadków ma tendencje wzrostowe. Przełomowym momentem dla obu

punktów analizy jest rok 2013, gdzie poziom osób pozostających bez pracy zmniejszył się w skali powiatu o 4,02% jak i w gminie o 5,17%.

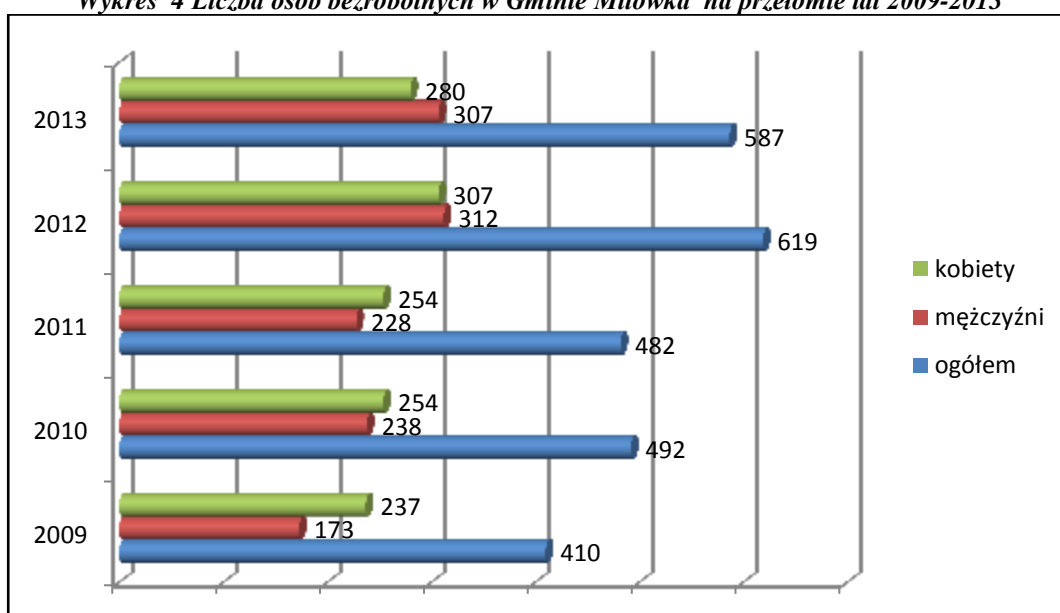
Wykres 3 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2009 – 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Zaobserwować również można bardzo korzystną tendencję dotyczącą sytuacji kobiet, gdyż od 2012 r. (wykres 4), poziom kobiet zarejestrowanych w PUP Żywiec rozpoczął tendencję spadkową w stosunku do poprzednich lat. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż poziom zarejestrowanych kobiet w 2013 r. w stosunku do roku 2009 jest i wyższy o 15,36%, co dowodzi że problem pomimo tendencji spadkowych nadal charakteryzuje się wysokim stanem, który w nadal jest niepokojący pod kątem społecznym.

Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Milówka na przełomie lat 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Analizując sytuację pod kątem liczby ludności w wieku produkcyjnym wyraźnie zaobserwować można w tabeli nr 6, iż grupa ta również budzi niepokojące sygnały, bo pomimo spadku jaki obserwujemy w 2013 r. w stosunku do poprzedniego, nadal poziom tej społeczności jest znacznie wyższy w stosunku do 2008 r. zwłaszcza jeżeli chodzi o mężczyzn.

Tabela 6 *Udział bezrobotnych w Gminie Milówka zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci*

	% udział bezrobotnych w latach				
	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	6,6%	7,8%	7,6%	9,7%	9,2%
mężczyźni	5,3%	7,1%	6,7%	9,3%	9,1%
kobiety	8,1%	8,6%	8,6%	10,3%	9,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

W latach 2009-2013 powiat żywiecki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa śląskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z latami poprzednimi.

Tabela 7 *Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2009-2013*

	2009	2010	2011	2012	2013
stopa bezrobocia w Powiecie Żywieckim	12,3%	14,1%	13,9%	16,4%	15,8%
stopa bezrobocia w Województwie Śląskim	9,4%	10,0%	10,2%	11,1%	11,2%
stopa bezrobocia w kraju	12,1%	12,4%	12,55	13,4%	13,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Wg danych statystycznych podanych przez PUP w Żywcu na dzień 31.12.2013 r. wynika, iż największą grupę bezrobotnych w powiecie żywieckim stanowiły osoby zamieszkałe na terenach wiejskich, gdzie liczba tych osób sięga poziomu 80,89%.

W tabeli 8 dostrzec można, iż najliczniejszą grupę osób wśród bezrobotnych stanowią osoby młode w wieku od 18-35 lat. Jak wynika z analizy PUP podstawowymi przyczynami tej sytuacji są: brak wykształcenia średniego – 58,14%, niski poziom kwalifikacji – 28,7%, oraz brak doświadczenia zawodowego – 20,1%. Bardzo niepokojącym faktem jest również skala osób, które osiągnęły status osób długotrwale bezrobotnych, gdyż ich wielkość sięgnęła 4275 osób co stanowi 51,2% ogółu .

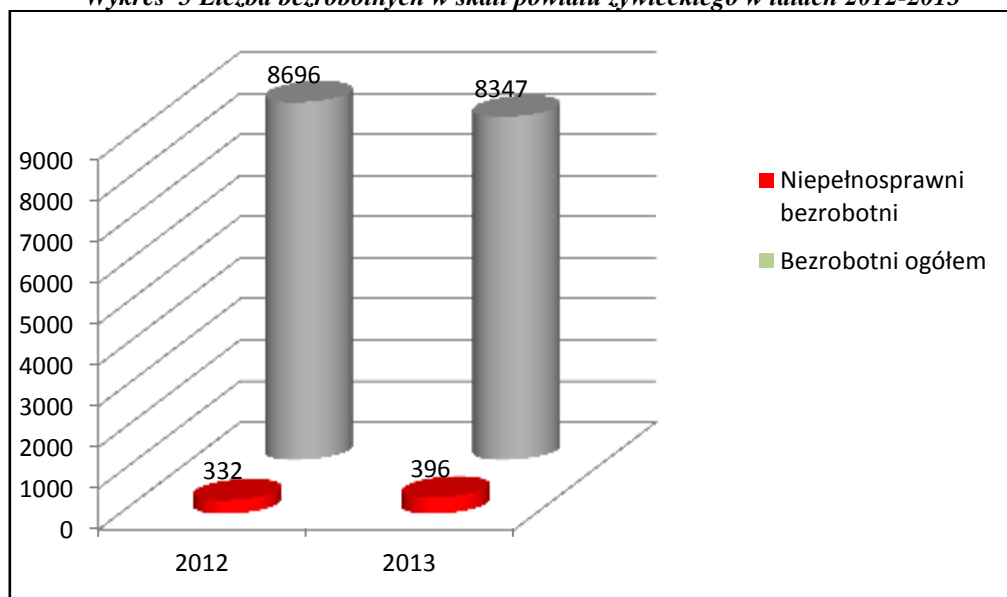
Tabela 8 Bezrobotni zarejestrowani w wg wieku na tle powiatu żywieckiego

	24 i mniej	25-35	35-44	45-54	55 i więcej
Bezrobotni zarejestrowani wg wieku	1607	2166	1807	1674	1093

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Żywiec

Analizując sytuację osób bezrobotnych nie należy zapominać o sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Pomimo, że dane w tym zakresie są bardzo ograniczone, statystyki i tak są niepokojące, w skali powiatu liczba osób niepełnosprawnych wzrasta pomimo, że liczba bezrobotnych w stosunku do 2012 r. się zmniejszyła. Z danych GUS na dzień 31.12.2013 r. poziom zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością w 2012 r. wynosił 3,82 % w stosunku do ogółu, natomiast 2013 r. sięgnął on poziomu 4,74 %.

Wykres 5 Liczba bezrobotnych w skali powiatu żywieckiego w latach 2012-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Prowadzona przez firmę Pentor Research International Wrocław w 2010 r. analiza pn „Diagnoza sytuacji osób defaworyzowanych na rynku pracy” podaje, że praktycznie co druga osoba tj. 48,5% określa się mianem defaworyzowanej i ocenia pesymistycznie swoje szanse na znalezienie pracy. Najwięcej negatywnych opinii odnośnie swej sytuacji wygłosiły właśnie osoby niepełnosprawne i te, które ukończyły 50 rok życia. Stan w jakim znalazły się wymienione osoby, najczęściej argumentowany był kilkoma względami tj.: brakiem wykształcenia, niską aktywnością na rynku, wyglądem osobistym, niejednokrotnie podeszłym wiekiem oraz sytuacją finansową, uniemożliwiającą m.in. podróżowanie do aglomeracji.

2.9 Edukacja

Edukacja jest powszechnie rozumiana jako proces zdobywania wiedzy umiejętności, które przedkładają się bezpośrednio na wykształcenie. Dziecko od najmłodszych lat rozpoczyna proces kształcenia, który niejednokrotnie trwa do późnych lat życia, przyczyną tego jest dążenie do rozwoju człowieka poprzez podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Podstawowym problemem w systemie kształcenia jest nierówny dostęp do narzędzi edukacyjnych, czego efektem są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

Ponadto należy zwrócić uwagę również na problem, z jakim borykają się rodziny z dziećmi w wieku do 3 lat oraz przedszkolnym. Dla grupy dzieci do lat trzech na terenie gminy nie ma żadnej alternatywy opieki. Natomiast w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym rodzice często spotykają się z problemem związanym z brakiem miejsc w placówkach przedszkolnych. Ograniczenia te powodują konieczność pozostawiania jednego z rodziców w domu w celu sprawowania opieki nad dziećmi.

W roku szkolnym 2013/2014 w Gminie Milówka funkcjonowało 8 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym jedno gimnazjum, jeden zespół szkolno - przedszkolny oraz pięć szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2013/2014 na dzień 30.03.2014 r.

Nazwa i adres placówki	Liczba przedszkolaków	Liczba uczniów	Liczba etatów
Przedszkole w Milówce ul. Dworcowa 5	125	-	10
Zespół Szkół Szkolno – Przedszkolnych w Kamesznicy, ul. Parkowa 70	50	107	13,78
SP M. Kopernika w Milówce Ul. Dworcowa 3	-	301	25
SP im. Ks. J. Twardowskiego w Lalikach, Laliki 356	30	62	7,28
SP nr 2 w Kamesznicy ul. Sportowa 382	17	82	9,76
SP w Nieleddwi Ul. Górska 297	22	51	10,46
SP w Szare Szare 51	25	46	10,61
Gimnazjum im. Jana Pawła II Milówce, ul. Sportowa 15	-	375	33,39
SUMA	256	1024	120,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

Dużym atutem Gminy jest fakt, iż na jej terenie zdobywać można wiedzę i podnosić kompetencje nie tylko na poziomie podstawowym oraz gimnazjalnym ale również zawodowym i średnim. Do dnia 30 sierpnia 2012 r. na terenie Gminy istniały dwie szkoły ponadgimnazjalne. Od pierwszego września 2012 r. Zespół Szkół w Milówce został połączony z Zespołem Szkół Ogólnokształcących wspólnie tworząc Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych. W placówce tej uczą się uczniowie w systemie dziennym oraz słuchacze w systemie zaocznym. Uczniami szkół nie tylko są mieszkańcy Gminy Milówka ale również osoby zamieszkujące sąsiednie gminy.

W związku z szeroką gamą kierunków jakie oferuje lokalna średnia szkoła, osoby pragnące podjąć kształcenie, mają dobre warunki na poszerzanie horyzontów w dziedzinach ich interesujących jak i podnoszenie kompetencji pozwalające zdobyć zawód, który może przyczynić się do lepszego życia.

Analizując placówki oświatowo-wychowawcze, nie należy zapominać o działaniach podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych i tak w Milówce działania Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym prowadzony przez Milowieckie Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Promyk”. Ośrodek ten prowadzi zajęcia dla dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym ze

sprężeniem znacznym i głębokim. Prowadzone przez organ działania edukacyjne obejmują: roczne przygotowanie przedszkolne, realizację obowiązku szkolnego na etapie szkoły podstawowej, realizację obowiązku szkolnego na etapie gimnazjum, zajęcia rewalidacyjno - wychowawcze dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.²

Na terenie Gminy Milówka działa również filia placówki „Warsztaty Terapii Zajęciowej” z Gilowic, z której łącznie korzysta 101 uczestników z całego powiatu żywieckiego. Podstawowym celem placówki jest rehabilitacja zawodowa, społeczna i lecznicza osób niepełnosprawnych. W tym miejscu realizowana jest terapia pod okiem terapeutów/instruktorów. Zajęcia odbywają się w kilku pracowniach: techniczno – stolarskiej, teatralno – rękodzielniczej, plastycznej, edukacyjno – scrapbookingowej, tkacko – hafciarskiej, komputerowej, zdobniczo – dekoratorskiej, gospodarstwa domowego, ceramicznej, krawieckiej, rehabilitacyjnej oraz w gabinecie psychologa.

2.10 Sytuacja dziecka

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w Gminie Milówka została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne oraz rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

W sumie do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów.

² <http://promyk.strefa.pl/>

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że placówki zatrudniają pedagoga. Wszystkie jednostki prowadzą dożywianie uczniów. Możliwość korzystania z Internetu deklaruje każde ze szkół, wśród nich 3 posiadają dostęp do sali gimnastycznej. W żadnej ze szkół nie funkcjonują klasy lub oddziały integracyjne, jednakże do dwóch placówek uczęszczają dzieci niepełnosprawne. Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe, które przyjmują postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań m.in. koła języka polskiego, języka obcego, matematyczne, teatralne, muzyczne, harcerstwo, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i zajęcia dydaktyczne dedykowane dla uczniów zdolnych. Jednocześnie każda z placówek prowadzi zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz psychoedukacyjne.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 13 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali jedynie problemy związane z przemocą w rodzinie, która była wynikiem problemów alkoholowych, gdzie stwierdzono 6 przypadków w tym dwie Niebieskie Karty, 1 przypadek zaniedbania dziecka przez rodziców oraz problemy wynikające z nadzoru kuratora sądowego, gdzie stwierdzono 2 przypadki. Na terenach szkół nie zanotowano palenia papierosów, zażywania narkotyków czy też spożywania alkoholu. Nie zdiagnozowano również agresji jak i przestępczości związanej z niszczeniem mienia. Tak dobra sytuacja jest wynikiem prowadzenia działań profilaktycznych podejmowanych przez szkoły. W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne stosownie do bieżących potrzeb. Wśród nich realizowane są programy i kampanie profilaktyczne (np. ogólnopolska akcja profilaktyczna „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Nie pal przy mnie proszę” itp.), zajęcia psychoedukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień oraz profilaktyki zdrowotnej, jak również dotyczące propozycji sposobów spędzania czasu wolnego.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Do podmiotów, z którymi szkoły utrzymywały kontakt, zaliczono: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Urząd Gminy, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych oraz społecznych, Policję, Ochotnicze Straże Pożarne, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Kultury, PCK, CARITAS, Szkolne Koło PCK, parafie oraz stowarzyszenia.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im stałej opieki stomatologicznej w szkołach, dostępu do lekarza szkolnego, psychologa, logopedy i higienistki oraz organizowania zajęć z gimnastyki korekcyjnej. Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali też konieczność lepszego zagospodarowania czasu wolnego uczniów.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, zajęć profilaktycznych na temat uzależnień i bieżących problemów. Zwracali także uwagę na potrzebę wspierania młodego człowieka, wysłuchiwanie tego, co ma do powiedzenia oraz budowania jego poczucia wartości.

2.11 Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Milówce jest jednostką organizacyjną Gminy Milówka, który zgodnie z ustawą o pomocy społecznej realizuje zadania własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań OPS w zakresie pomocy społecznej w szczególności należy :

1. praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom, rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania społeczeństwa poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
2. przyznawanie i wypłacanie przewidzianych prawem świadczeń,
3. tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej w gminie,
4. pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań pomocowych służących zaspakajaniu potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych.

Ośrodek obejmuje swym wsparciem osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wszelkie kroki podejmowane przez jednostkę poparte są diagnozą środowiska, która prowadzona jest przez pracowników Ośrodka. Pomimo braku liderów, osób z doświadczeniem w organizacji społeczności lokalnej i niewystarczający zasób środków finansowych, które ograniczają znacznie działania na polu przeciwdziałania problemom społecznym. Jednostka stara się na miarę swoich możliwości współpracować z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej. Ośrodek stara się wprowadzać interdyscyplinarną współpracę w działaniach na obszarze przemocy w rodzinie, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Z danych sprawozdawczych GOPS na dzień 31.12.2013 r. liczba osób zatrudnionych w ośrodku wynosiła 10 osób co stanowiło 10 etatów. Na kadrę pracowniczą składa się jeden kierownik, pięciu pracowników socjalnych oraz dwóch pracowników ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, Główna księgowa oraz jeden pracownik administracyjny.

Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwała choroba.

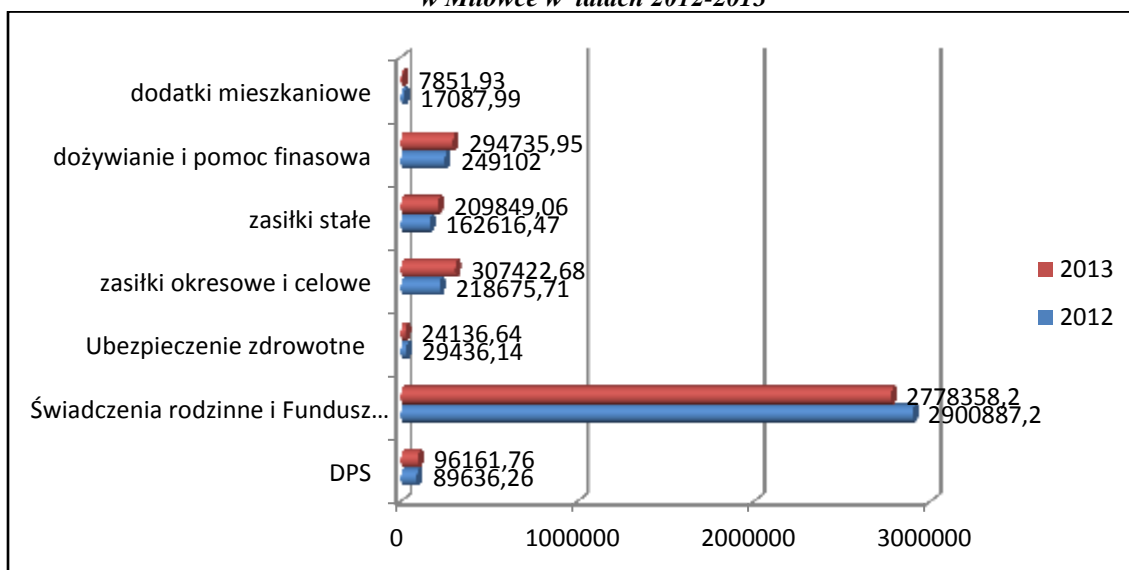
Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych i tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane

jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W roku 2013 na 10 101 mieszkańców Gminy, 1092 skorzystało z systemu pomocy społecznej. Liczba ta stanowi około 10% całej populacji i obejmuje również pozostałych członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie.

Na działanie Ośrodka w tym w szczególności na pomoc osobom potrzebującym jednostka w 2013 r. wydatkowała środki w wysokości 4 466 470,04 zł co w stosunku do poprzedniego roku było wyższe o 114757,04 zł. W ramach budżetu jakim dysponowała jednostka w dużej mierze ponoszono wydatki na świadczenia rodzinne oraz fundusz alimentacyjny (2778 358,20 zł r. 2013), w następnej kolejności wydatkował na dożywianie i pomoc finansową (294 735,95 zł) oraz na zasiłki okresowe i celowe. Jak wynika z poniższego wykresu kwoty w większości przypadków w roku 2012 były wyższe w stosunku do 2013 r. Wyraźny wzrost wydatków na pomoc osobom potrzebującym w roku 2013 widoczny jest w przypadku osób korzystających ze świadczeń w formie: dożywiania, zasiłków stałych, okresowych i celowych. W stosunku do lat poprzednich obserwuje się spadek wydatków na zasiłki rodzinne i fundusz alimentacyjny, co wynika z niskiego kryterium dochodowego.

Wykres 6 Główne wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłowie w latach 2012-2013

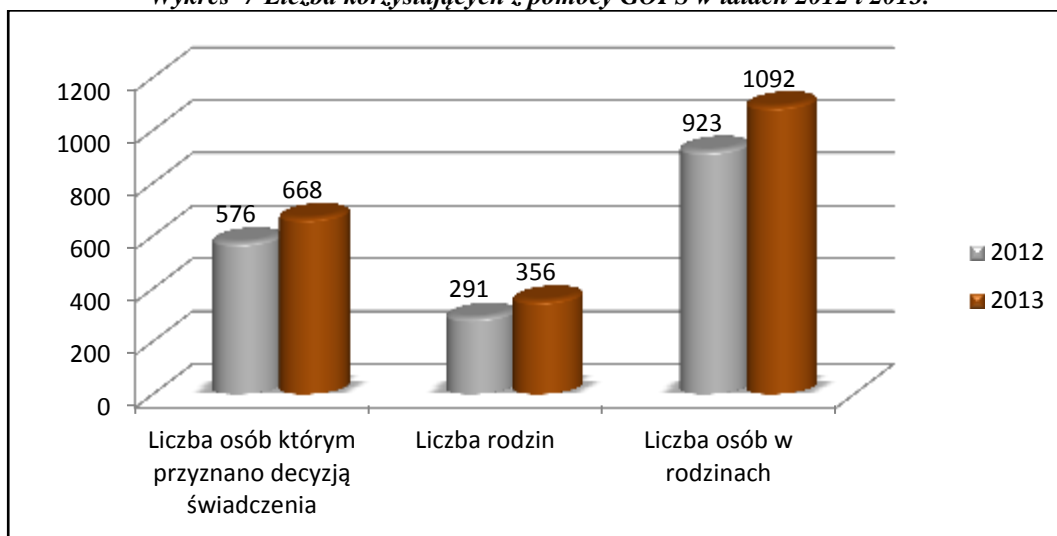

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Miłówka

Analizując wielkość nakładów przeznaczonych w Gminie na pomoc społeczną w tym na świadczenia rodzinne, należy zauważyć, iż nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin w latach 2012 i 2013 są znacznie wyższe w porównaniu z rokiem 2006. Taki stan rzeczy jest efektem wzrastającego bezrobocia, co w konsekwencji doprowadza do zubożenia społeczeństwa.

Ze sprawozdań GOPS wynika, iż liczba klientów pomocy społecznej obecnie ma tendencję wzrostową, czego potwierdzeniem są dane statystyczne ujęte w poniższym wykresie. Na wykresie zaobserwować można, że liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia zwiększyła się w roku 2013 o 13,77% w stosunku do poprzedniego. Na podobnym poziomie nastąpił wzrost w liczbie osób w rodzinach objętych wsparciem. Łączna kwota jaka została przeznaczona na przysługujące zasiłki osiągnęła poziom 770 146 zł i jest o 20,55 % wyższa w stosunku do poprzedniego roku. Sytuacja ta jest wynikiem wzrostu liczby wydanych decyzji a w konsekwencji zwiększenia się liczby korzystających ze świadczeń osób i rodzin. Należy mieć jednak na uwadze, że średnia kwota przypadająca na jedną rodzinę utrzymuje się na przełomie tych dwóch lat na podobnym poziomie. Analizując szczegółowo świadczenia jakie zostały przyznane w 2012 r. wynika że 576 osób, którym przyznano decyzją 313 (w tym 832 liczba osób w rodzinach) otrzymało świadczenia pieniężne a 263 (w tym 608 liczba osób w rodzinach) otrzymało świadczenia niepieniężne.

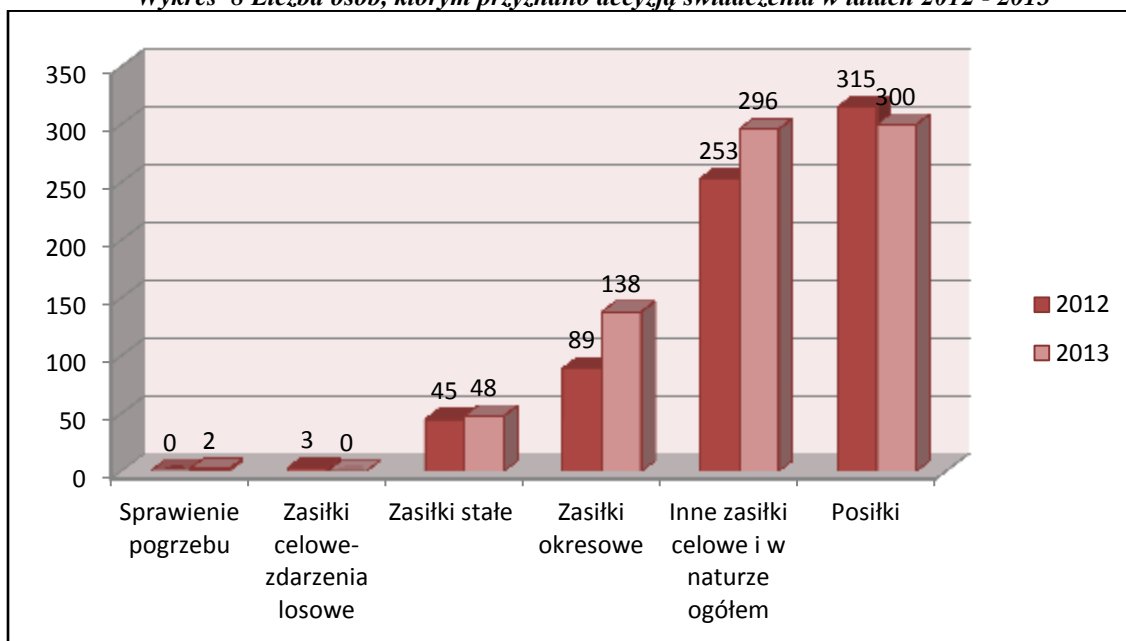
Wykres 7 Liczba korzystających z pomocy GOPS w latach 2012 i 2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Miłówka

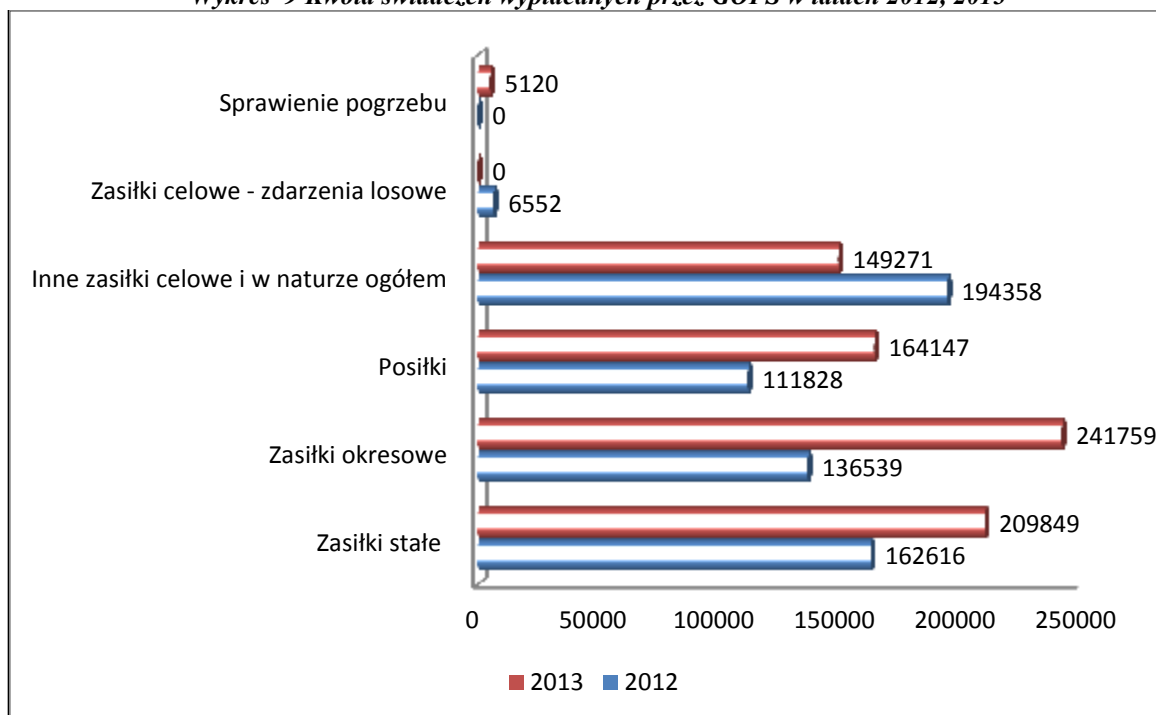
Analizując dane wykresu 7 widzimy, iż najwięcej osób wnioskuje o wsparcie na posiłki dla dzieci. Pomimo, że w 2013 r. liczba wniosków zmalała o 4,76 % w stosunku do poprzedniego okresu, i tak nie zmieniło to faktu, iż liczba osób którym wydano decyzje na dożywianie stanowiła 44,90% ogółu. Pula jaka została przeznaczona na to działanie stanowiła 21,31% budżetu świadczeniowego. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że liczba osób korzystających z posiłków diametralnie się zwiększyła i za okres sprawozdawczy osiągnęła poziom 710 osób czyli o 102 osoby więcej niż w poprzednim roku. Wzrost liczby korzystających z posiłków pociągnął za sobą zwiększanie wydatkowania środków na to działanie, i tak w roku 2012 na 608 osób korzystających z posiłków poniesiono koszty w wysokości 111 828,00 zł (średnio na jedną osobę 181,93 zł), to rok później na 710 osób wydano 164 147,00 zł (średnio na jedną osobę 231,19 zł). Ponadto z dożywiania w formie posiłków w szkołach i przedszkolach skorzystało bez decyzji (art. 6a ustawy z dnia 29.12.2005r.o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”) w 2012 roku 49 dzieci na łączną kwotę 12 501,00 zł a w 2013 roku 46 dzieci na łączną kwotę 20.355,00 zł. W 2012 r. GOPS wypłacił 3 zasiłki celowe w łącznej kwocie 6552,00 zł na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego. Natomiast w kolejnym roku nie odnotowano już potrzeby wypłacenia tego typu świadczenia, za to Ośrodek został zobowiązany do pokrycia kosztów w wysokości 5 120,00 zł za czynności pogrzebowe dwóch zmarłych osób.

Wykres 8 Liczba osób, którym przyznano decyzję świadczenia w latach 2012 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Milówka

Wykres 9 Kwota świadczeń wypłacanych przez GOPS w latach 2012, 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Milówka

Wg danych z GOPS w 2012 r. na podstawie ewidencji w systemach informatycznym wynika, że przyznano świadczenia 291 rodzinom (w nich 923 osób) z powodu trudnej sytuacji życiowej. Z analizy danych z przedziału wiekowego 15-30 lat wynika że liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia wyniosła 73, objęto wsparciem 54 rodziny a liczba osób w tych rodzinach 280 (w tym z podziałem na kobiety: liczba decyzji: 36, liczba rodzin 33, licz. os w rodzinie 167).

Powodem wydawania decyzji było o m.in. bezrobocie, ubóstwo, długotrwała, ciężka choroba rodzinna bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, co wywiera wielopokoleniowy wpływ na funkcje społeczne i zawodowe tych rodzin skutkujące niskimi kompetencjami w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pełnienia ról społeczno - zawodowych utrudniającymi wyjście z obszaru wykluczenia społecznego. Brak wzorców w rodzinie i środowisku, niski poziom umiejętności społecznych, problemy szkolne to tylko niektóre problemy mające później odzwierciedlenie w poziomie bezrobocia, przestępczości czy też komplikacjach materialnych czy rodzinnych.

W ramach działań Ośrodka udzielana jest również pomoc w postaci pracy socjalnej. Jak wynika ze sprawozdania liczba rodzin objętych tą pomocą wyniosła 238, w tym liczba osób w rodzinach sięgnęła poziomu 923. Dodatkowo w ramach realizowanego przez jednostkę projektu systemowego pn „Milówka. Nowe umiejętności – lepsza perspektywa” od 2008 r.

objęto prace socjalną 66 osób w tym 52 kobiety. W ramach projektu realizowane były kontrakty socjalne, w których oprócz pracy socjalnej prowadzone były liczne szkolenia i warsztaty mające na celu podnieść wiedzę, umiejętności i kompetencje uczestników. Całkowita wartość projektu jaka została poniesiona na przedmiotowe działania na dzień 31.12.2013 r. wyniosła 670 352,77 zł i w 97,7% została sfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

2.12 Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie

Do podstawowych problemów społecznych należy alkoholizm, narkomania oraz przemoc w rodzinie. Najczęściej zjawiska te zazębiają się wywołując szkody nie tylko na indywidualnych jednostkach ale na całych rodzinach i otaczających ich osobach. Każdy z tych problemów wpływa bezpośrednio na stan zdrowia, poczucie bezpieczeństwa zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz oddziałuje na relacje rodzinne i międzyludzkie.

Najczęstszymi przyczynami wpadania w uzależnienie są uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak wiary w siebie, utrata zatrudnienia problemy zawodowe lub osobiste. Dodatkowo w przypadku narkomani dochodzi obecnie powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt iż używki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie Gmina prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów społecznych. Na szczeblu gminnym, działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

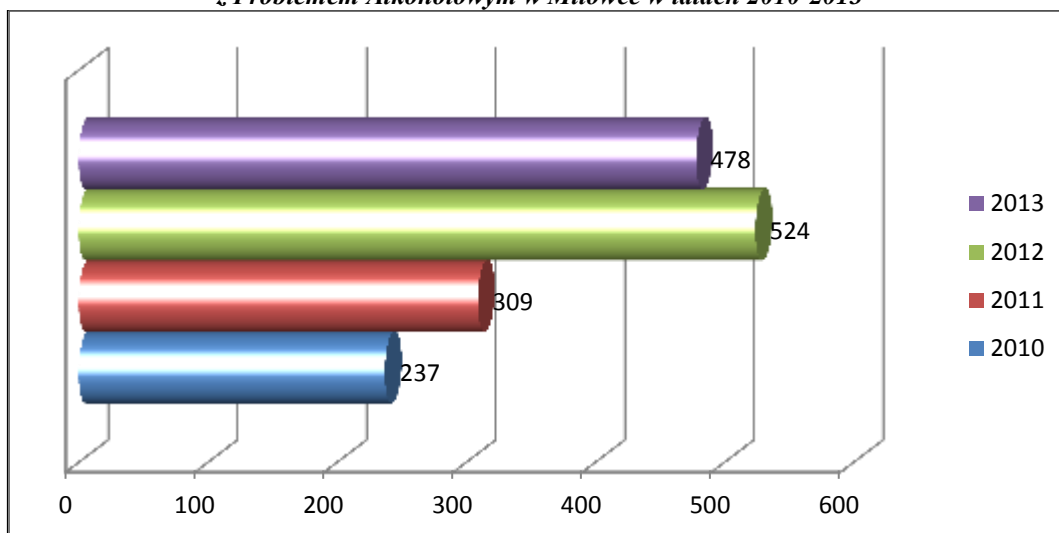
Gmina Milówka w 2013 roku przeznaczyła 106 442,39 zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie. Największe kwoty zostały skierowane do „Ogniska Twórczości Artystycznej pod opieką artystyczną Pawła i Łukasza

Golec”, na funkcjonowanie 3 świetli środowiskowych, w tym dwie które realizowały program opiekuńczo -wyrównawczy oraz jedną, która prowadziła zajęcia socjoterapeutyczne.

Miejszem, gdzie mieszkańcy Gminy mogą uzyskać pomoc psychoterapeutyczną w związku z problemami alkoholowymi jest Punkt Konsultacyjny dla Rodzin z Problemem Alkoholowym, który mieści się w budynku Urzędu Gminy w siedzibie GOPS. W tym miejscu pracuje trzech specjalistów psychoterapii uzależnień, którzy w ciągu miesiąca przepracowują łącznie 56 godzin.

W roku 2013 w Punkcie Konsultacyjnym zarejestrowano 194 osoby, którym udzielono 478 porad. W roku poprzednim wskaźnik zarejestrowanych był niższy o 74,31%, jednakże wykazana liczba porad była wyższa o 8,78%. Jak wynika ze sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych liczba ta i tak jest wyższa w stosunku do poprzednich lat co obrazuje wykres poniższy.

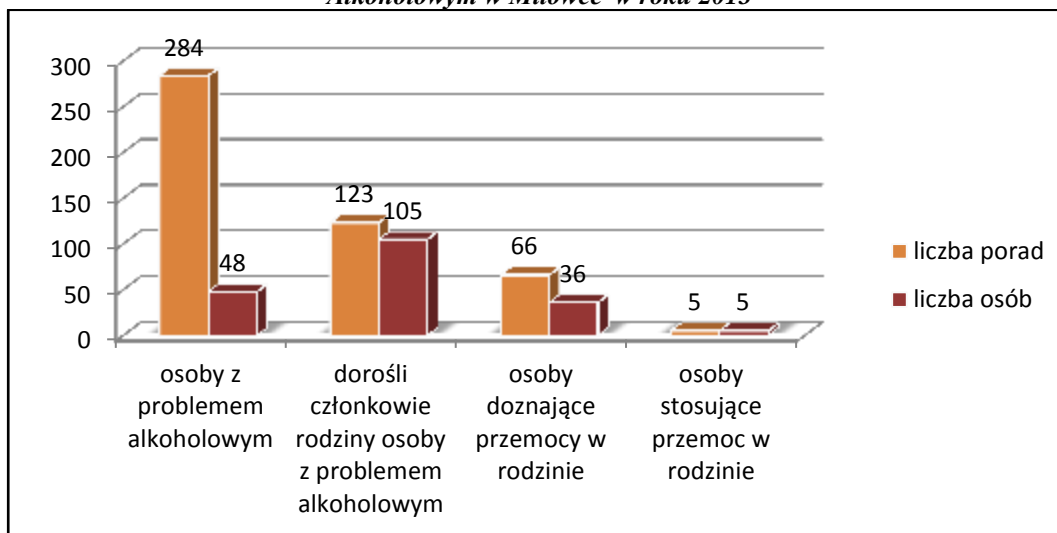
Wykres 10 Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym w Milówce w latach 2010-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GKRPA

Przedstawiony poniżej wykres przedstawia liczbę udzielonych porad oraz liczbę osób, która z nich korzysta. Dane wskazują, że osoby które posiadały problem z nadużywaniem alkoholu, korzystały ze wsparcia najliczniej, a w przypadku dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym proporcje te były na podobnym poziomie.

Wykres 11 Szczegółowy wykaz porad świadczonych w Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym w Milówce w roku 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GKRPA

Na terenie Gminy Milówka w 2013 r. funkcjonowało 54 punktów sprzedaży napojów alkoholowych (o jeden więcej w stosunku do poprzedniego roku), w tym 39 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy), oraz 15 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Liczba wydanych w 2013 r. zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wyniosła 87, gdzie jeszcze rok wcześniej była na poziomie 46. Podobna sytuacja wzrostowa tyczy się wydania liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, i tak w 2013 r. osiągnęła ona poziom 29, co stanowiło znaczny wzrost w stosunku do poprzedniego roku. W roku 2012 r. GKRPA przeprowadziła 34 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy, co przedłożyło się na wydanie 10 decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na ich sprzedaż. Natomiast rok później przeprowadzono zaledwie 10 kontroli, na podstawie których wydano 4 decyzje o wygaśnięciu.

W ramach podejmowanych działań GKRPA prowadzone są również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W 2013 r. liczba osób nimi objętych była wyższa w stosunku do poprzedniego roku o 32 osoby. W analizowanym okresie zwiększyła się znacznie liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (z 6 osób w 2012 r. do 10 osób w 2013 r.), zwiększyła się również liczba osób skierowanych na badania lekarsko – psychologiczne w przedmiocie uzależnienia (z 11 osób w 2012 r. do 17 osób w 2013 r.).

Bardzo ważną dziedziną aktywności GKRPA była prowadzona profilaktyka szkolna i środowiskowa. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązań Problemów

Alkoholowych finansowano zajęcia pozalekcyjne, które zawierały elementy szeroko rozumianej profilaktyki promującej zdrowie i bezpieczeństwo. Z przedmiotowych zajęć skorzystało 489 uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjum.

2.13 Ochrona zdrowia

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Obserwując mieszkańców Gminy Milówka można zauważyć wzrost świadomości dotyczącej zdrowego stylu życia. Coraz częściej lokalna społeczność podejmuje aktywność ruchową podczas marszów nordic walking, czy też aktywnego spędzania czasu wolnego tj. jazda na rowerze lub rolkach, czy też treningi piłki siatkowej oraz nożnej. Dostęp do usług w zakresie świadczeń zdrowotnych w Gminie Milówka zapewniają funkcjonujące 2 zakłady opieki zdrowotnej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Zakłady opieki zdrowotnej w Gminie Milówka w 2013 roku

Nazwa placówki	Adres
Vita. Ośrodek Zdrowia NZOZ	Kamesznica 178 34-383 Milówka
Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDYK" Spółka z o. o.	ul. Dworcowa 31 34-360 Milówka

Źródło: opracowanie własne

2.14 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

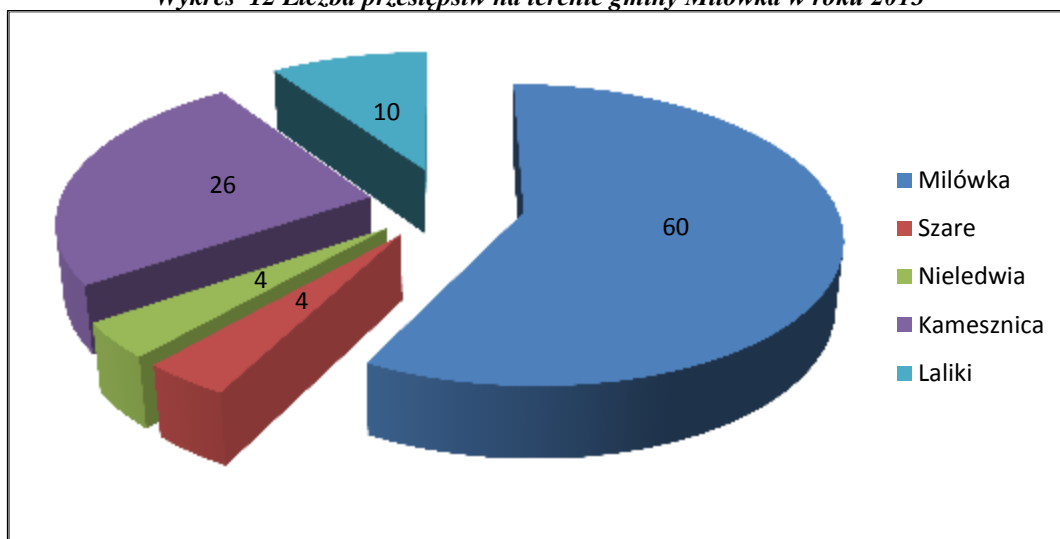
Jakość życia mieszkańców w sposób nierozwalny wiąże się z poczuciem ich osobistego bezpieczeństwa. Dlatego też nieodzowna jest intensyfikacja działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom Gminy. Podejmowane w tym celu działania w dużej mierze powinny się koncentrować na:

- eliminowaniu zagrożeń w miejscach szczególnie niebezpiecznych,
- współpracy wszystkich jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców,
- przeciwdziałaniu zjawiskom niepożądanym i społecznie niekorzystnym.

Nad bezpieczeństwem społeczności czuwa Komenda Policji w Rajczy oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie Gminy nie ma siedziby rewiru dzielnicowych, gdyż został on zlikwidowany w roku 2011, ze względów ekonomicznych.

Z danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Rajczy wynika, iż najwięcej przestępstw rejestrowanych jest na terenie sołectwa Milówka, gdzie stanowią one 57,69 % ogółu, a najmniej zdarzeń występuje w miejscowościach Nieledwia i Szare.

Wykres 12 Liczba przestępstw na terenie gminy Milówka w roku 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Rajczy

Biorąc pod uwagę poszczególne zdarzenia na terenie Gminy zauważyć można, iż najczęstszymi zdarzeniami odnotowanymi przez policję to nietrzeźwość kierowców, oraz kolizje drogowe. W tym miejscu można się pokusić o stwierdzenie, że w wielu przypadkach jedno może być konsekwencją drugiego. Dlatego też policja mając świadomość, jak wielkie zagrożenie niesie za sobą nietrzeźwość kierowców, prowadzi liczne patrole podczas, których sprawdza stan trzeźwości kierowców.

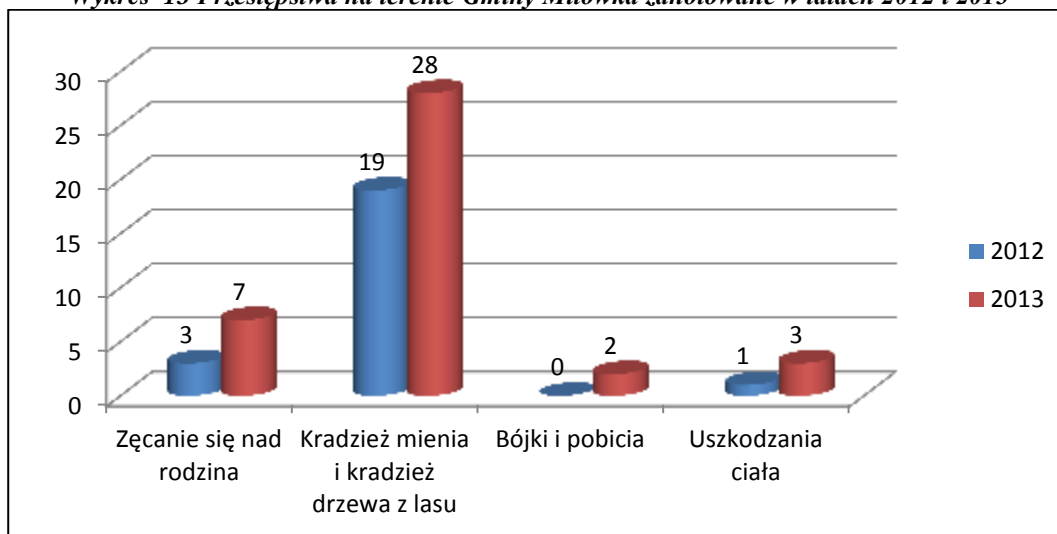
**Tabela 11 Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2013 roku
z podziałem na sołectwa**

Kategoria przestępstwa	Milówka	Szare	Nieledwia	Kamesznica	Laliki	Liczba przestępstw w Gminie
kradzież z włamaniem	6	1	-	-	-	7
bójka lub pobicie	1	-	-	-	1	2
kradzież mienia	16	-	1	7	4	28
uszkodzenie mienia	3	-	-	-	-	3
nietrzeźwi kierujący	15	3	1	11	2	32
wypadki drogowe	1	-	-	1	-	2
kolizja drogowa	18	-	2	7	3	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Rajczy

Bardzo niepokojącym faktem, jest wzrost liczby przestępstw. Jak podaje poniższy wykres, widać ze odsetek zanotowanych zdarzeń na przełomie tylko jednego roku zwiększył się o 57,50%. Porównując tylko te dwa lata dostrzec można, że w każdym z przedstawionych zdarzeń zanotowano wzrost przestępstw, co przedkłada się na sytuację, że mieszkańcy Gminy mogą odczuwać dyskomfort związany brakiem poczucia bezpieczeństwa.

Wykres 13 Przestępstwa na terenie Gminy Milówka zanotowane w latach 2012 i 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Rajczy

Z informacji jakie podała Policja wynika, że liczba interwencji również znacząco wzrosła w stosunku do poprzedniego roku. Jak podaje tabela w 2012 r. liczba interwencji domowych w ramach Niebieskiej Karty drastycznie wzrosła, gdyż rok wcześniej zanotowano zaledwie 6 zdarzeń a w roku 2013 – 33 przypadki. Analizując również przypadek interwencji w miejscach publicznych widzimy że zwiększył się on o 143 zarejestrowane zdarzenia.

Tabela 12 Liczba interwencji w gminie Milówka w odniesieniu do lat 2012-2013

Interwencje	2012	2013
Interwencja domowa w ramach procedury Niebieska Karta	6	33
Interwencja w miejscach publicznych	138	281
Interwencje dotyczące ruchu drogowego, kolizje, blokowanie ruchu itp.	21	30
Doprowadzenie osób do zakładów karnych, sądów itp.	15	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Rajczy

2.15 Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych Gminy Milówka badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. Wójta, Sołtysów, Radnych, Kierowników Wydziałów Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców Gminy. Do analizy przedłożono w sumie 29 wypełnione anonimowo ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty Gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie

geograficzne, w atrakcyjnym krajobrazowo i turystycznie miejscu. Duże znaczenie przywiązywali do różnorodności przyrodniczo-środowiskowej (góry, lasy, rzeka) i potencjału turystycznego (szlaki rowerowe, rozwijające się zaplecze sportowe umożliwiające uprawianie sportów letnich, sieć gastronomiczna, baza noclegowa).

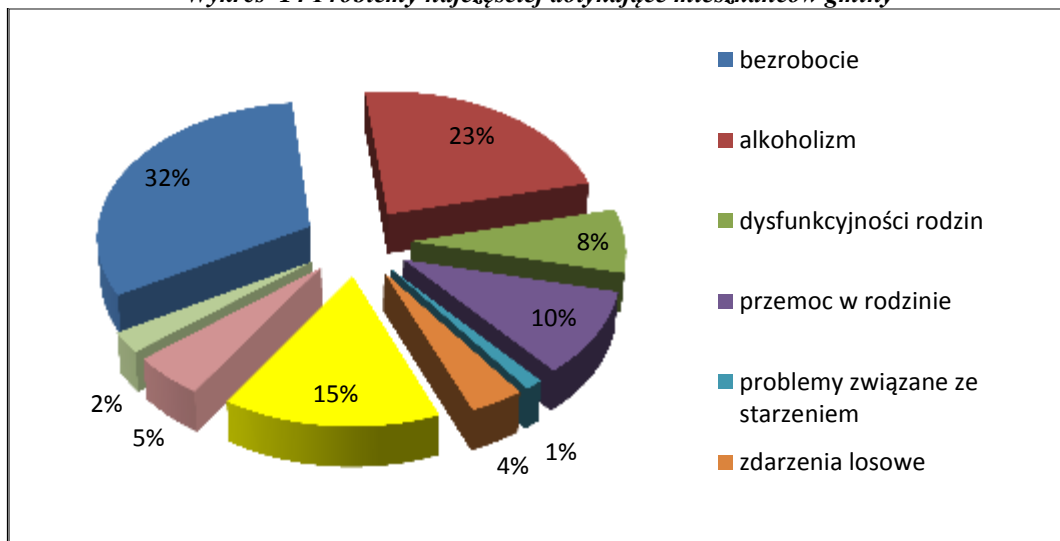
Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony Gminy. Najczęściej wymienianą słabością był zły stan dróg lokalnych. W zakresie infrastruktury drogowej badani wskazywali również na brak chodników, ograniczoną liczbę miejsc parkingowych, niedostateczne oświetlenie ulic w nocy. Ankietowani wskazali również na słabe zagospodarowanie brzegów rzeki oraz potoków, które często wylewają. Analizując słabe strony Gminy, respondenci wspominali także, o braku kanalizacji, zwracali także uwagę na złą gospodarkę odpadami oraz niedostateczną edukację ekologiczną i niewystarczającą troskę o czystość. Część badanych uznała, że liczba placówek kulturalno-oświatowych oraz świetlic dla dzieci i młodzieży, a także dla dorosłych jest niewystarczająca. Niektórzy stwierdzili, że w ośrodkach zdrowia brakuje specjalistów.

Wg ankiet w Gminie Milówka respondenci deklarowali, że najbardziej brakuje im miejsc rekreacyjnych, specjalistów w zakresie służby zdrowia, rozwiniętego rynku pracy oraz służb porządkowych a czynnikami które powinny się jak najszybciej zmienić to porządek na ulicach, wygląd miejsc publicznych typu dworzec kolejowy oraz poprawa stanu dróg.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14 Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

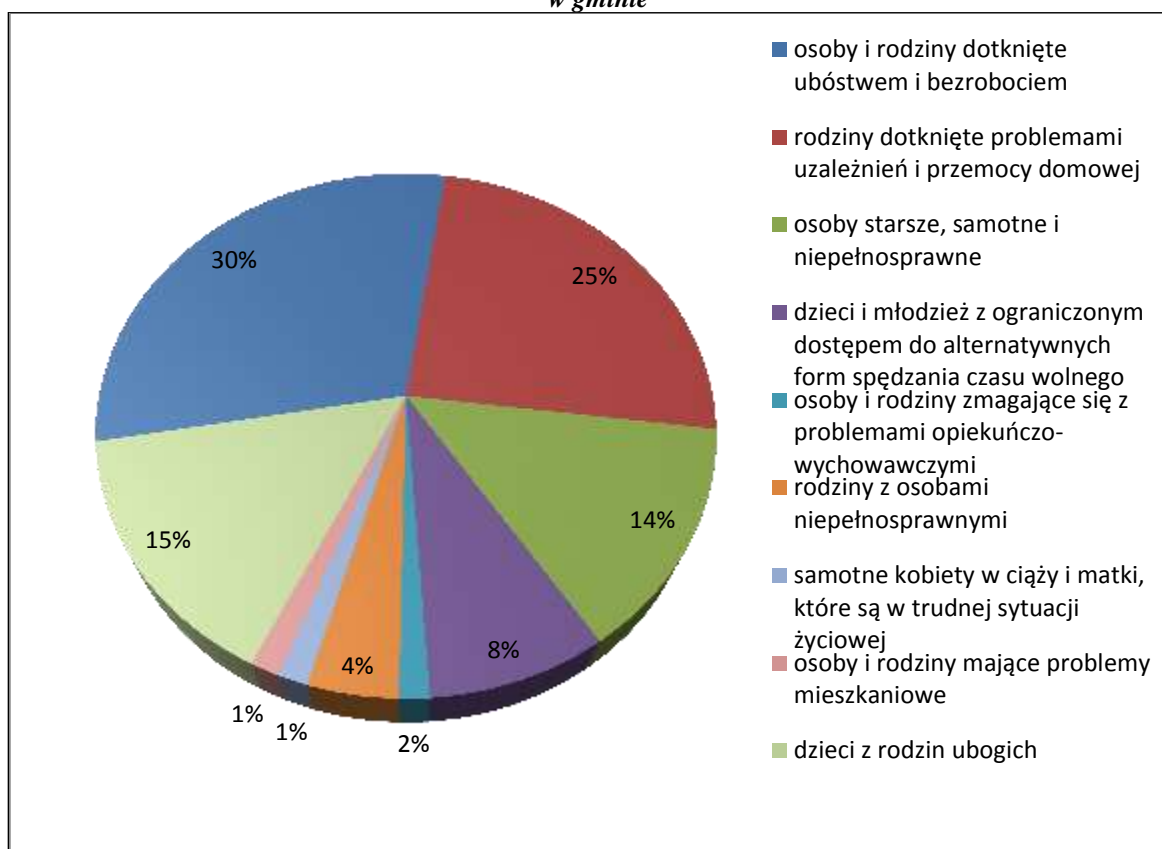

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (32%), alkoholizm (23%) oraz ubóstwo (15%). Szczególną uwagę zwrócili również na dysfunkcyjność rodzin (8%), przemoc w rodzinie (10%). W dalszej kolejności wymienili m.in. zdarzenia losowe (4%) oraz problemy związane ze starzeniem się (1%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w Gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15 Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

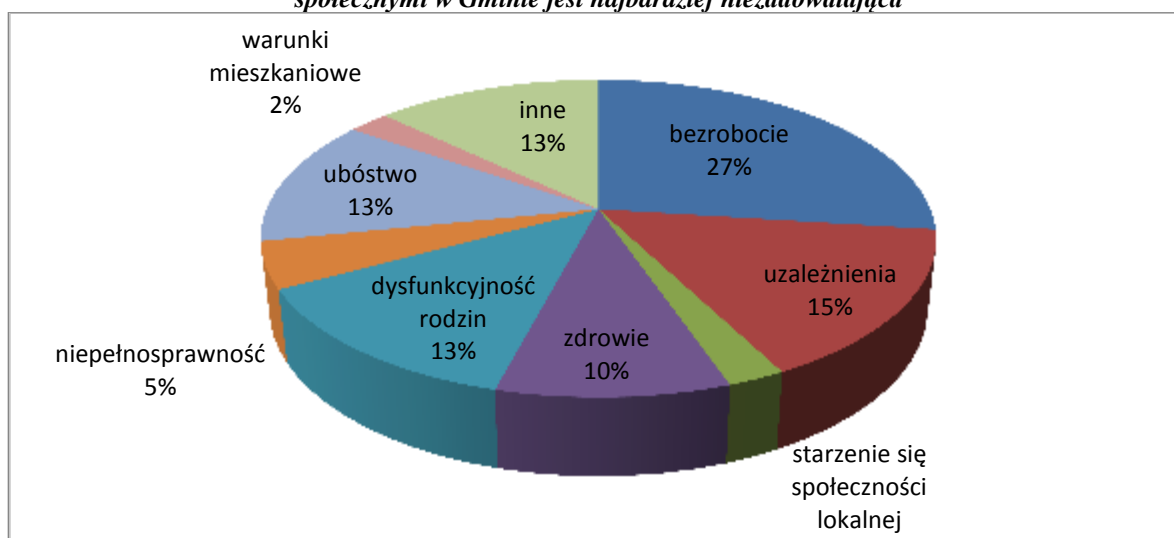
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Najwięcej badanych (30%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby bezrobotne oraz rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej. Liczne grono wśród osób stanowią dzieci z rodzin ubogich (15%), osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (14%), oraz dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (8%). Ważną

grupą jaka została wskazana, poprzez ankietowanych to rodziny z osobami niepełnosprawnymi (4%). Prawdopodobnie tak niski poziom wskazań jest przyczyną, że rodziny mające wśród swoich członków osobę z niepełnosprawnością, pozostają z tym problemem w osamotnione, nie ukazując na zewnątrz problemów z jakimi się borykają. Wśród grup wskazywanych w ankiecie najmniej padło wskazań na samotne kobiety w ciąży i matki, które są w trudnej sytuacji życiowej, osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe oraz osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16 Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w Gminie jest najbardziej niezadowalająca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w Gminie jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (27%), uzależnienia (15%), dysfunkcyjność rodzin (13%), ubóstwo (13%) oraz zdrowie (10%).

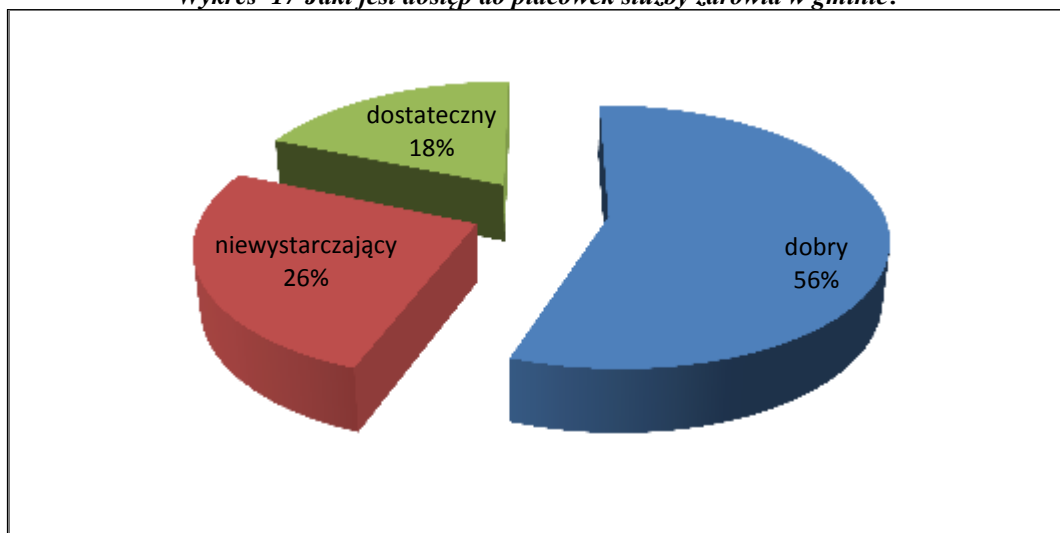
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania jakie należałoby podjąć w Gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk kładli na przeciwdziałanie bezrobociu poprzez aktywizację zawodową, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, pomoc małym firmom.

Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w Gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące zmniejszeniu skali problemów uzależnień i przemocy. Wśród nich uwypakowali te, które wiążą się z profilaktyką, zwiększeniem dostępności terapii oraz większą kontrolą rodzin patologicznych.

Zwrócono także uwagę na potrzebę poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz inwestowaniem w dalszy rozwój i edukację zawodową.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz poczucia bezpieczeństwa. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

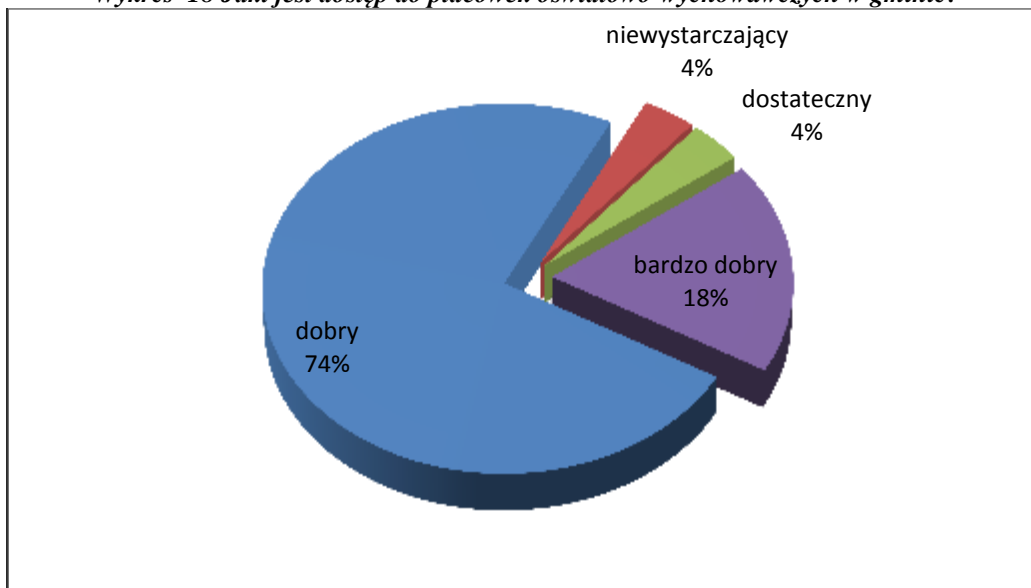
Wykres 17 Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Większość respondentów pozytywnie oceniła dostępność placówek służby zdrowia w Gminie. Prawie 56% z nich uznało ją za dobrą, a 18% za dostateczną. Żaden z ankietowanych nie wyraził opinii, iż opieka jest na poziomie bardzo dobrym. Jednak niemal 26% badanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca. Do lekarzy, których w Gminie brakuje, bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, neurologa, okulistę, dermatologa, urologa, endokrynologa, geriatrę, laryngologa, lekarza rodzinnego.

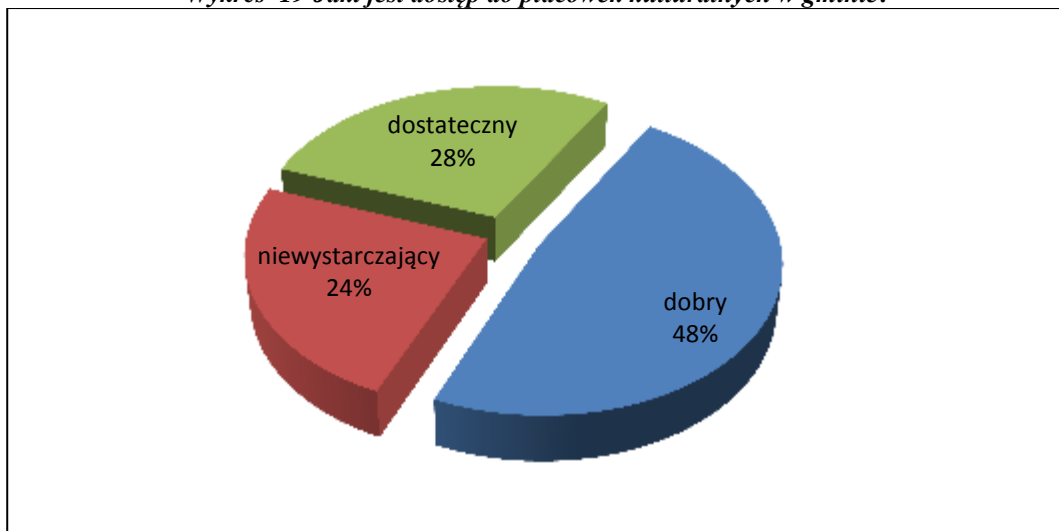
Wykres 18 Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Wśród ankietowanych najczęściej osób, bo aż 74% określało dostępność do placówek oświatowo-wychowawczych na poziomie dobrym, a 18 % na poziomie bardzo dobry. Część respondentów bo około 8 % stwierdziło, że dostęp do edukacji jest na niskim poziomie. Z rozmów z przedstawicielami samorządu podstawowym argumentem takiej oceny był fakt, iż większość terenów Gminy usytuowana jest w wyższych partiach gór, gdzie komunikacja publiczna nie działa na tyle sprawnie, aby uczniom stwarzać szanse na kontakt z innymi placówkami kształcenia poza szkolnictwem podstawowym. Należy mieć na uwadze, że dodatkowe zajęcia doszkalające lub rozwijające umiejętności najczęściej prowadzone są w większych aglomeracjach, gdzie dojazd do nich nie tylko generuje dodatkowe koszty ale i czas jaki należy poświęcić.

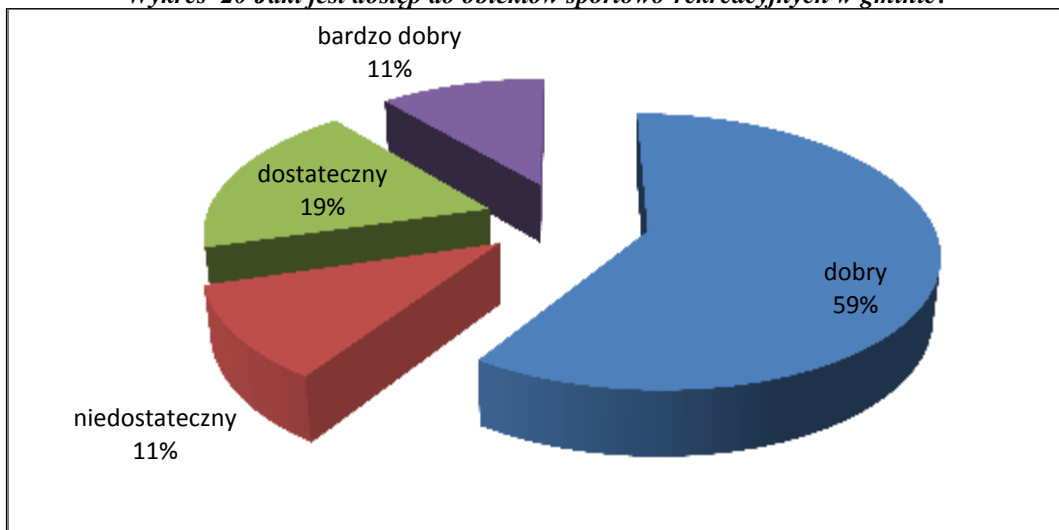
Wykres 19 *Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Wśród respondentów, żadna z osób nie określiła poziomu zadowolenia z dostępności do placówek kulturalnych na poziomie bardzo dobry. Najwięcej osób bo około 48% określiło poziom zadowolenia na dobry, 28% na dostateczny a 24% ankietowanych na niewystarczający. Najczęstszymi argumentami niskiego zadowolenia był brak miejsc tużu kino (do połowy lat dziewięćdziesiątych istniało Kino Tęcza w Milówce), świetlice, biblioteki.

Wykres 20 *Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?*

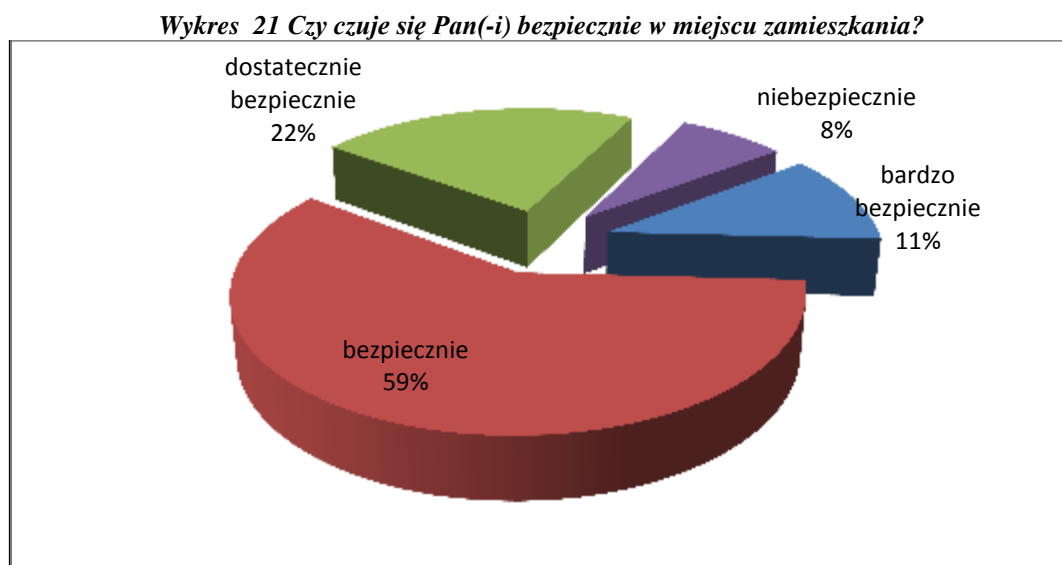

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Respondenci wyrazie potwierdzają że dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej jest dobry (59 %), a 11 % stwierdziło, że na poziomie bardzo dobry. Blisko 19% badanych uznało jednak, że jest on dostateczny, a negatywną opinię w tej sprawie przedstawiło 11% ankietowanych.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli więcej deficytów aniżeli w przypadku placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych. Wśród nich najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: basen, place zabaw, korty tenisowe, boiska, lodowisko, siłownia. Według ankietowanych w Gminie brakuje ścieżek rowerowych, deptaków, ścieżek górskich jak również wyciągów narciarskich.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 70%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie lub dostatecznie bezpiecznie w miejscu zamieszkania (22%). Odminną opinię wyraziło 8 % badanych.

WNIOSKI

Mając na uwadze efektywność podejmowanych inicjatyw należy skoordynować i usystematyzować wszelkie działania w obszarze pomocy społecznej w ramach jednego programu działań społecznych.

Działania te powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu współpracy różnych podmiotów, w których partnerami są osoby potrzebujące, instytucje i organizacje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze).

2.16 ANALIZA SWOT

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. W tym celu wykorzystana zostanie analiza SWOT. Analiza ta polega na ustaleniu: z jednej strony – szans i zagrożeń związanych z aktualnym stanem i kierunkami zmian otoczenia pomocy społecznej; z drugiej – atutów i słabości wynikających ze stanu własnych zasobów.

Sekwencja liter wskazuje kolejność analizowania składowych sytuacji strategicznej SWOT:

- mocne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabe strony – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Analiza obszaru dotyczącego sytuacji: RODZINY, DZIECKA ORAZ MŁODZIEŻY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie dysfunkcjom rodzin, • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży, • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia , • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież , • rozwijanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, • podnoszenie poziomu nauczania w Gminie, • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży , • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia, • dobrze funkcjonująca asystentura rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak działań mających na celu rozwijanie opieki przedszkolnej, • niewystarczająca oferta dla dzieci i młodzieży w zakresie spędzania wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • warunki do prowadzenia pracy socjalnej, • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży, • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy , • odpowiednia dostępność szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych , • wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży, • zwiększająca się liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się wysoka liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie, • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży, • niedostateczny dostęp do opieki wczesno przedszkolnej.

**Analiza obszaru dotyczącego problemów związanych z:
UZALEŻNIENIAMI, PRZEMOCĄ W RODZINACH I POCZUCIEM BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień, • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe, • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, • pozyskanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie, • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży, • funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego, • prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • niezapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego, • wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym, • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami, • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, • wysoko wykwalifikowana kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami, • wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • brak w Gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych, • wzrost liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych.

Analiza obszaru dotyczącego problemów związanych z: BEZROBOCIEM, UBÓSTWEM I BEZDOMNOŚCIĄ			
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w Gminie, w tym wśród kobiet, • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia, • upowszechnianie ofert pracy, w tym z zagranicy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa, • diagnozowanie problemu bezdomności, • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności . 	<ul style="list-style-type: none"> • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych • ograniczone działania służące zmniejszeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia, • ograniczone działania zapobiegające bezdomności, • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, • brak mieszkań chronionych, • wysoki poziom bezrobocia, w Gminie - zjawisko bezrobocia ukrytego, • ograniczona liczba zewnętrznych inwestorów, • starzenie się społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy, • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej), • wzrost liczby nowych inwestorów tworzących miejsca pracy, • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet, • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji , • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież, • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia • postępujące zjawisko ubóstwa, • brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia.

Analiza obszaru dotyczącego problemów związanych z: NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSOBAMI W PODESZŁYM WIEKU			
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczającą liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi, • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej , • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych , • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych , • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych, • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej, • niewystarczająca ilość grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych, • niewystarczająca liczba podmiotów świadczących rehabilitację osobom niepełnosprawnym , • brak grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo wychowawczych, • brak infrastruktury socjalnej dla osób niepełnosprawnych oraz starszych, 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny, • dobra dostępność domów pomocy społecznej, • zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych , • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych , • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych , • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych . 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób starszych, • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową, • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych, • niewystarczająca dla osób starszych infrastruktura techniczna, • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierająca osoby starsze w codziennym życiu, • wzrost liczby osób niepełnosprawnych, • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u, • zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia.

Analiza obszaru dotyczącego: KAPITAŁU LUDZKIEGO			
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych, • systematyczne podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych, • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej, • diagnozowanie problemów społecznych w Gminie, • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia, • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, • uświadamianie władzom Gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej, • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych, • rozwinięty system oświaty, przedszkolnej, podstawowej i gimnazjalnej oraz średniej. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające działania w kierunku powstawania placówek pomocy społecznej • niewystarczające działania w kierunku inicjowania wolontariatu, • niewystarczająca wiedza władz gminy w zakresie roli i potrzeb sektora pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej, • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie, • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia, • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej, • istnienie organizacji pozarządowych, • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe, • wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej, • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej, • niewystarczające dofinansowanie systemu pomocy społecznej, • niewystarczająca liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia, • zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego

2.17 Podsumowanie diagnozy

Przeprowadzona analiza problemów społecznych objęła kilka bardzo istotnych zagadnień jakie zostały zdiagnozowane na terenie Gminy Milówka. Jej wyniki posłużyły, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

- I. Wzmocnienie pozycji rodziny w obliczu jej kryzysu.
- II. Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie.
- III. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym.
- IV. Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- V. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

3 PROGRAMOWANIE

3.1 MISJA, CEL GENERALNY, CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja jaka postawiona została przed samorządem, w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milówka na lata 2014-2020 to:

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Milówka poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim jej mieszkańcom.

Konsekwencją a zarazem uzupełnieniem misji jest wyznaczonej jest cel generalny, który został określony następująco:

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, umożliwiającego zrównoważony rozwój wszystkim mieszkańcom Gminy Milówka oraz zapobieganie wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.

Wykonanie przyjętej misji oraz celu głównego jest uwarunkowane realizacją opracowanych celów strategicznych oraz kierunków ich działań. Charakterystykę planowanych działań przedstawia poniższy diagram oraz tabele.

Diagram 4 Struktura obszarów priorytetowych

Źródło: opracowanie własne

3.1.1 Obszar priorytetowy I

Problem:

Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności życiowych, oraz pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

CEL STRATEGICZNY

CELE SZCZEGÓŁOWE

CEL STRATEGICZNY I Wzmocnienie pozycji rodziny w obliczu jej kryzysu					
Cele szczegółowe	Kierunki działań do celów szczegółowych	Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:	Partnerzy w realizacji działań:	Źródła finansowania działań:	Czas realizacji działań:
1. Stworzenie kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie. 2. Rozwój partnerstwa lokalnego w zakresie wsparcia rodziny. 3. Rozwój interdyscyplinarnych form wsparcia. 4. Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> • udzielenie kompleksowego wsparcia rodzinie w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych, • realizacja rządowych programów osłonowych, • realizacja Karty Dużej Rodziny, • udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom, • dzielenie pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup posiłku , • stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy psychologicznej, • edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie, • zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin, • promowanie i organizowanie różnych form integracji rodzin i realizacji programów wspierających rodziny, • wspieranie działalności istniejących świetlic, • organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży, • systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi całodobową opiekę dla dzieci a w szczególności z Pogotowiem rodzinnym, Rodzinnym Domem Dziecka, Domami Dziecka, • współpraca z wymiarem sprawiedliwości w szczególności z sądem rodzinnym oraz kuratorami sadowymi dla dzieci i młodzieży. 	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, oświatowe, szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, wsparcia dziennego	Samorząd gminy, organizacje społeczne, ze szczególnym organizacje pożytku publicznego, instytucje rządowe	Środki pozyskiwane z funduszy zewnętrznych, rządowych, programów celowych oraz środki własne gminy.	2014 — 2020

Beneficjenci

Wyznaczone kierunki skierowane będą w szczególności rodziny, które znajdują się w trudnej sytuacji rodzinnej (życiowej lub materialnej), lub mają trudności w wyplenianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Nie należy również zapominać, iż przedmiotowy cel skierowany jest do dzieci i młodzieży, która wymaga szczególnej pomocy w sytuacjach dla nich trudnych.

Wskaźniki

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób korzystających z grupy wsparcia,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci i młodzieży objętych alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną.

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia.

Uwarunkowania realizacji celu

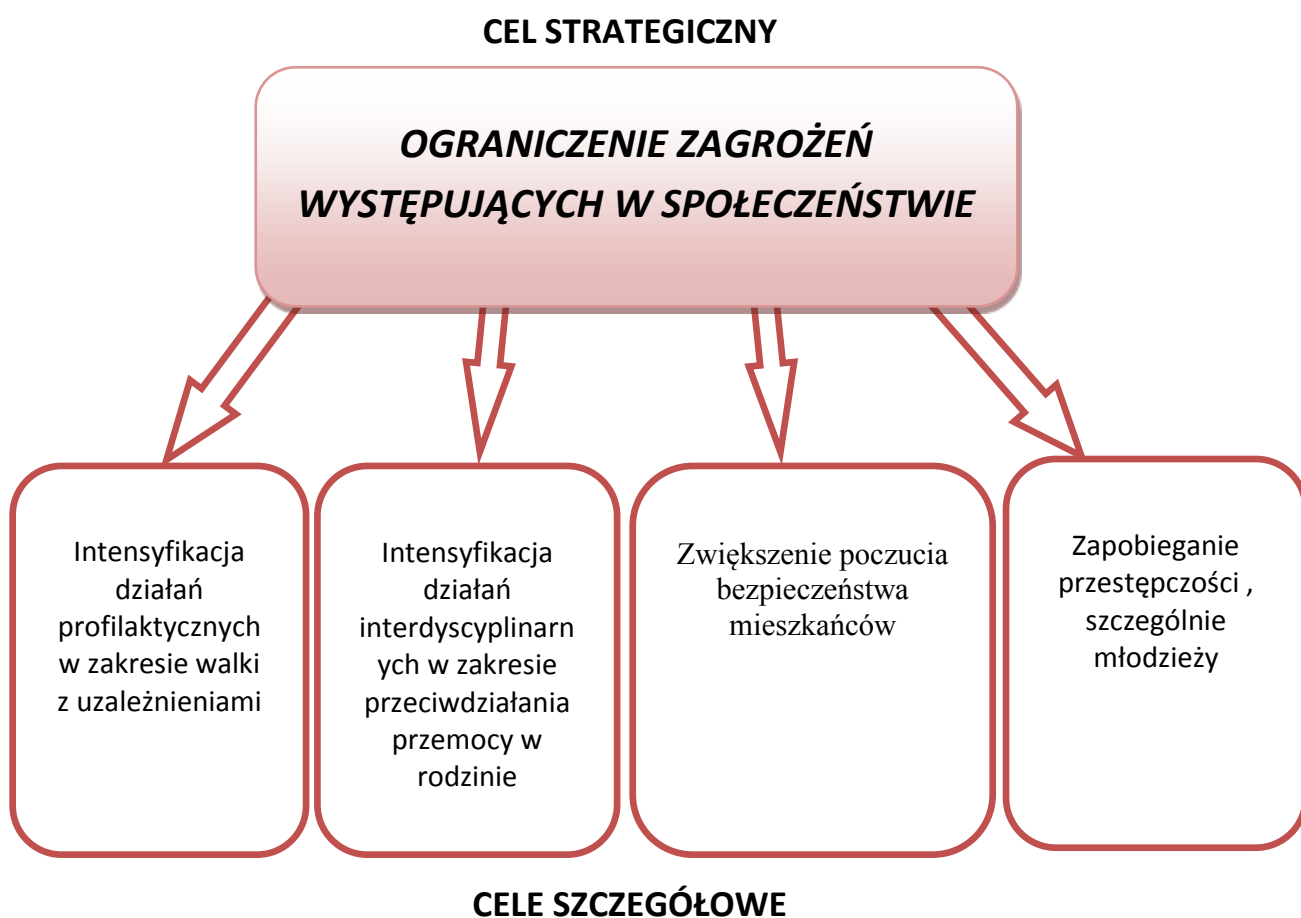
Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

3.1.2 Obszar priorytetowy II

Problem:

Rozmiar występujących problemów alkoholowych stanowi poważne zagrożenie dla społecznego i ekonomicznego funkcjonowania mieszkańców Gminy Milówka. W szczególności sytuacja ta dotyczy zagrożeń pojawiających się wśród dzieci i młodzieży. Występujące problemy alkoholowe wpływają negatywnie na stan zdrowia jak również na życie rodzinne, zawodowe, społeczne i moralne.

CEL STRATEGICZNY II
OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH W SPOŁECZEŃSTWIE

Cele szczegółowe	Kierunki działań do celów szczegółowych	Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:	Partnerzy w realizacji działań:	Źródła finansowania działań:	Czas realizacji działań:
<p>1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie walki z uzależnieniami.</p> <p>2. Intensyfikacja działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców</p> <p>4. Zapobieganie przestępczości, szczególnie młodzieży.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii • działalność wychowawcza i informacyjna, • udzielanie rodzinom, w których występują uzależnienia pomocy psychologicznej i prawnej, • współpraca z lokalnymi mediami w zakresie przekazu profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki uzależnień, • realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie, • podejmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie, w szkole i środowisku rówieśniczym • wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożycia alkoholu • wspieranie szkół w działaniach mających na celu zapobieganie używania środków psychoaktywnych • współpraca pedagogów szkolnych z policją, kuratorami i pracownikami socjalnymi na rzecz ograniczenia skali przestępczości • zapobieganie przestępczości i wykroczeniom w szkołach oraz podniesienie w nich poziomu bezpieczeństwa, • patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd gminny, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Gminny Ośrodek Kultury • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Policja • Placówki oświatowe • jednostki sportowo-rekreacyjne, • placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego. 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR • Parafie • NGO • OSP • Kuratorzy sądowi, • Społeczność lokalna 	<p>Środki pozyskiwane z funduszy zewnętrznych, rządowych, programów celowych oraz środki własne gminy.</p>	<p>2014</p> <p>—</p> <p>2020</p>

Beneficjenci:

Odbiorcami zaplanowanych działań są w szczególności osoby uzależnione w tym również dzieci i młodzież, oraz ich rodziny, które niejednokrotnie nie potrafią poradzić sobie z ich bliskich nałogiem. Wsparcie skierowane będzie również do członków rodzin, które są ofiarami przemocy w rodzinie.

Wskaźniki

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy,
- z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych.

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Rezultatem prowadzonych działań będzie zmniejszona skala przemocy w rodzinie, dzięki m.in. poszerzonej wiedzy z zakresie profilaktyki uzależnień. Dodatkowo szacuje się, że nastąpi zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Uwarunkowania realizacji celu

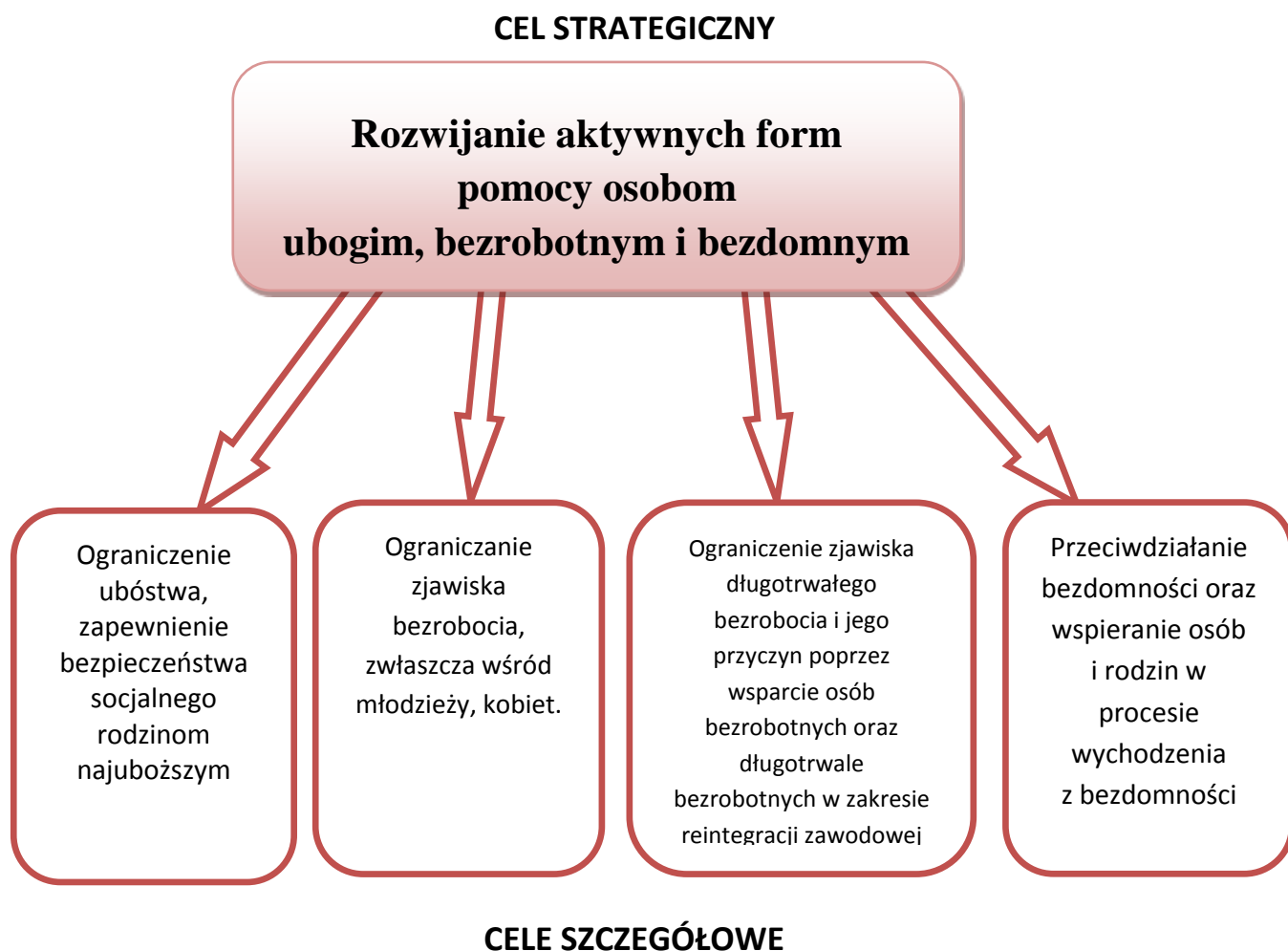
Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

3.1.3 Obszar priorytetowy III

Problem:

Bezrobocie skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców Gminy, bezpośrednio wpływając na pogłębiający się problem ubóstwa tym samym zwiększając realnie zagrożenie bezdomnością. Konsekwencją społeczną jest m.in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych. Analizując liczbę osób korzystających z pomocy GOPS Milówka obserwuje się duży udział osób bezrobotnych korzystających z różnych form pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY III Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym					
Cele szczegółowe	Kierunki działań do celów szczegółowych	Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:	Partnerzy w realizacji działań:	Źródła finansowania działań:	Czas realizacji działań:
<p>1. Ograniczenie ubóstwa, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom najuboższym.</p> <p>2. Ograniczanie zjawiska bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży, kobiet.</p> <p>3. Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez wsparcie osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej oraz wsparcie otoczenia tych osób.</p> <p>4. Przeciwdziałanie bezdomności oraz wspieranie osób i rodzin w procesie wychodzenia z bezdomności</p>	<p>Kierunki działania do celów 1, 2 i 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych, • organizowanie stażów, • organizowanie spotkań z potencjalnymi pracodawcami , • promowanie szkoleń i kursów przekwalifikowania zawodowego • tworzenie warunków dla rozwoju ekonomii społecznej • pomoc w zakresie poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy • organizowanie grup wsparcia dla osób bezrobotnych • kontrakt socjalny – klient pomocy społecznej i pracownik socjalny, • bieżący monitoring ofert programowych, opracowywanie projektów mających na celu zmniejszenie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych (aktywizacja osób bezrobotnych w celu podejmowania różnych form zatrudnienia np. umowa zlecenie, na zastępstwo), • udział w programach realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, • objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia, 	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd gminny, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR • Parafie • NGO • Placówki oświatowe • PUP • Przedsiębiorcy 	<p>Środki pozyskiwane z funduszy zewnętrznych, rządowych, programów celowych oraz środki własne gminy.</p>	<p>2014</p> <p>—</p> <p>2020</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • uwożenie na terenie gminy klimatu sprzyjającego potencjalnym inwestorom, mogącym stworzyć nowe miejsca pracy dla lokalnego społeczeństwa, • podjęcie działań w kierunku zapewnienia najuboższej ludności gminy jednego posiłku dziennie zwłaszcza w okresie zimowym, • organizowanie zbiórek żywności, odzieży oraz innych niezbędnych rzeczy, • rozwój współpracy z Policją w zakresie bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania rozwojowi przestępczości, w szczególności wśród osób młodych, <p>Kierunki działania do celu 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością polegająca m.in. na poradnictwie w zakresie możliwości pomocy w opłacie czynszu celem zapobieżenia eksmisji i bezdomności, informowaniu o zamianie mieszkań, poradnictwie specjalistycznym: prawnym, psychologicznym, • udzielanie rodzinom zagrożonym utratą mieszkania pomocy finansowej w opłacie czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe) bądź też zapewnienie im lokalu zastępczego, • zapewnienie osobom bezdomnym schronienia i innych potrzeb na elementarnym poprzez podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy schroniska oraz punktu sanitarnego, • pracowanie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 				
--	--	--	--	--	--

Beneficjenci:

Odbiorcami zaplanowanych działań w szczególności są osoby bezrobotne, ubogie i bezdomne ich rodziny oraz środowisko ich otaczające

Wskaźniki

- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Rezultatem prowadzonych działań będzie zmniejszona liczba bezrobotnych oraz osób korzystających z pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście liczby osób zaktywizowanych.

Uwarunkowania realizacji celu

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców Gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

3.1.4 Obszar priorytetowy IV

Problem:

Postępujące starzenie się społeczności lokalnej oraz pogarszający się sytuacja materialna osób, bezpośrednio wpływa na ich aktywność i czynny udział w życiu społecznym. Problemy zdrowotne jakie dotyczą społeczeństwo niejednokrotnie przeobrażając się w ciężkie choroby a nawet niepełnosprawność. Ta ostatnia jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym i analizując ją należy uwzględnić kontekst psychologiczny jak i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom starszym oraz niepełnosprawnym poprawi ich sytuację oraz umożliwi łatwiejszą egzystencję w otaczającym ich społeczeństwie.

CEL STRATEGICZNY IV					
Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym					
Cele szczegółowe	Kierunki działań do celów szczegółowych	Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:	Partnerzy w realizacji działań:	Źródła finansowania działań:	Czas realizacji działań:
<p>1. Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>2. Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.</p> <p>3. Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych, aktywizacja społeczeństwa.</p> <p>4. Aktywizacja rodzin na Recz zapewnienia opieki osobom najbliższym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie i wspieranie rozwoju usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania, • udzielanie pomocy finansowej osobom starszym i niepełnosprawnym, • stworzenie interdyscyplinarnego zespołu ds. pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym , • rozwój różnorodnych form aktywizacji osób starszych, • wykorzystanie doświadczenia osób starszych przy prowadzeniu różnego rodzaju świetlic, kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, • rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej dla osób starszych i niepełnosprawnych, • inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych , • prowadzenia akcji promujących zdrowy styl życia , • uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, • zapewnienie osobom niepełnosprawnym prawa do życia w środowisku wolnym od barier architektonicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd gminny, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Gminny Ośrodek Kultury • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR • Parafie • NGO • Placówki oświatowe • OSP 	<p>Środki pozyskiwane z funduszy zewnętrznych, rządowych, programów celowych oraz środki własne gminy.</p>	<p>2014</p> <p>—</p> <p>2020</p>

Beneficjenci:

Odbiorcami do których skierowane są przedmiotowe działania to osoby starsze, osoby dotknięte niepełnosprawnością oraz rodzina, bliscy i społeczeństwo lokalne, które ma kontakt z osobami potrzebującymi.

Wskaźniki

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Rezultatem prowadzonych działań będzie wzrost aktywności społecznej osób starszych oraz niepełnosprawnych oraz podniesienie jakości funkcjonowania tych osób w miejscu zamieszkania oraz otaczającym go środowisku.

Uwarunkowania realizacji celu

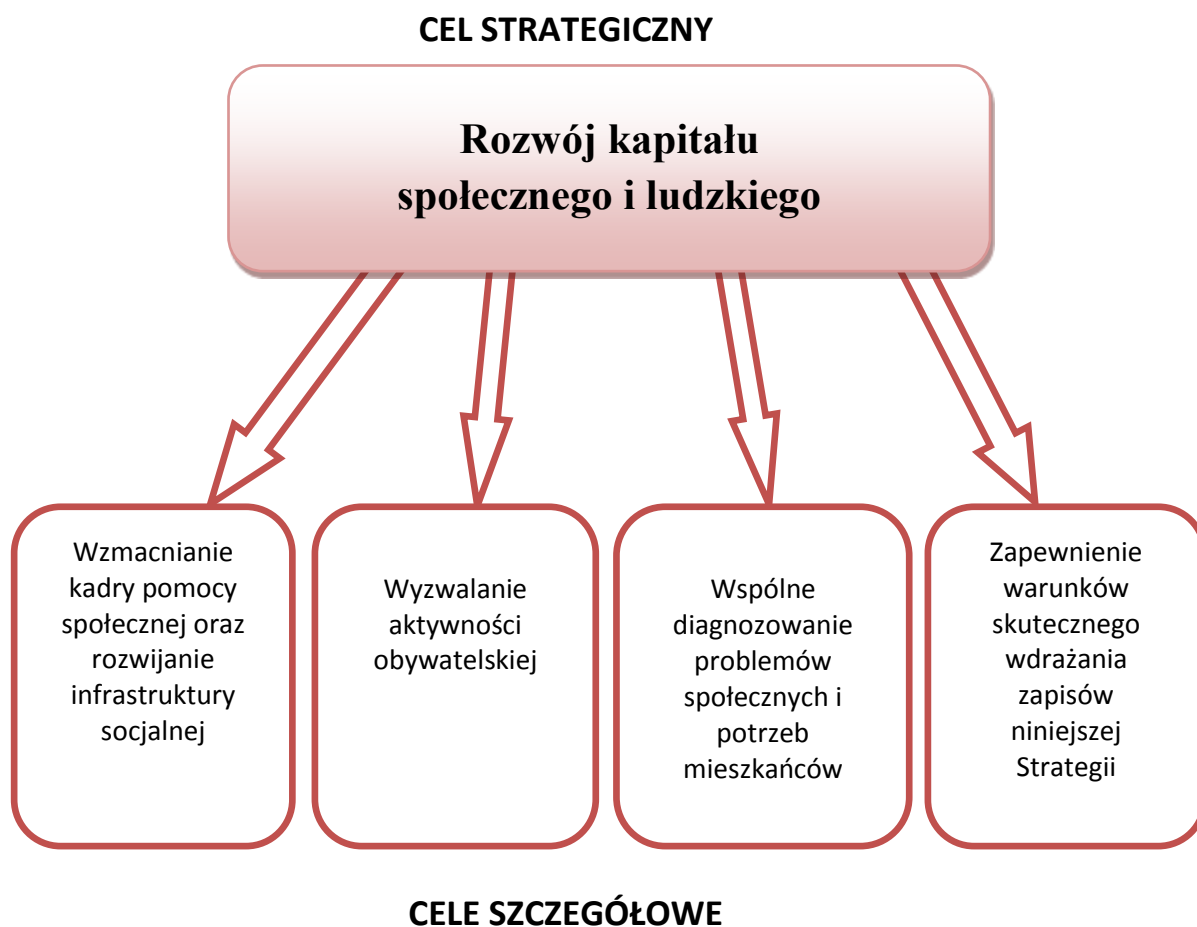
Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców Gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

3.1.5 Obszar priorytetowy V

Problem:

Wypalenie zawodowe pracowników socjalnych to jedna z kluczowych barier, która może przeszkodzić we współpracy z podopiecznymi GOPS. Prowadzenie w tym kierunku działań przyczyni się bezpośrednio do wzrostu kompetencji, jak również wpłynie na inicjowanie wolontariatu i podniesienia wiedzy samorządu, który nie w pełni posiada wiedzę w zakresie roli i potrzeb sektora pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY V OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH W SPOŁECZEŃSTWIE					
Cele szczegółowe	Kierunki działań do celów szczegółowych	Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:	Partnerzy w realizacji działań:	Źródła finansowania działań:	Czas realizacji działań:
1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej 2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej 3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców 4. Zapewnienie warunków skutecznego wdrażania zapisów niniejszej Strategii	<ul style="list-style-type: none"> dokształcanie kadry pomocy społecznej, zatrudnianie specjalistów, rozszerzenie personelu o dodatkowych specjalistów prowadzenie działań przeciw „wypaleniu zawodowemu” pracowników OPS wspieranie i upowszechnianie współpracy pomiędzy sektorem publicznym szczególnie w zakresie kreowania i realizacji zadań publicznych wynikających z niniejszej Strategii lub innych programów realizowanych w zakresie pomocy społecznej inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych. bieżące aktualizowanie informacji o działalności OPS na stronach internetowych wdrażanie Strategii zgodnie z harmonogramem pozyskiwanie zewnętrznych środków na realizację Strategii 	<ul style="list-style-type: none"> Samorząd gminny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> PCPR Parafie NGO OSP Kuratorzy sądowi, Społeczność lokalna 	Środki pozyskiwane z funduszy zewnętrznych, rządowych, programów celowych oraz środki własne gminy.	2014 — 2020

Beneficjenci:

Odbiorcami zaplanowanych działań w szczególności są pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz lokalni Liderzy oraz wolontariusze.

Wskaźniki

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba realizowanych projektów,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba liderów,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Rezultatem prowadzonych działań będzie wzrost kompetencji pracowników OPS, który przedłoży się na jakość świadczonych usług. W przypadku inicjatyw oddolnych szacuje się że nastąpi zwiększenie aktywności mieszkańców, którzy dążyć będą do powstawania nowych inicjatyw społecznych.

Uwarunkowania realizacji celu

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców Gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

3.2 Monitoring i wdrażanie

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami.

Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- **Zespół wdrażający strategię**

Zespół powinien zostać powołany przez wójta odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: sekretarza, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez wójta.

- **Roczna ocena wdrażania strategii**

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinny je cechować:

- efektywność – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
- skuteczność – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy),
- celowość – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problem.

3.3 Podsumowanie

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Milówka na lata 2014 – 2020 jest kontynuacją realizacji Strategii na lata 2007 – 2013. Stanowi jednak bardziej kompleksową analizę sytuacji Gminy Milówka w aspekcie polityki społecznej. Strategia precyzuje zadania samorządu gminnego w zakresie problemów społecznych i nakreśla pożądane kierunki ich działania. Jako wieloletni dokument planistyczny, będzie wymagała uszczegółowienia i precyzowania w trakcie okresu wdrożeniowego. Zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą działań. Niektóre z nich mogą być jednak wykonywane niezależnie, ale wszystkie stanowią zwartą konstrukcję głównego celu jakim jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego zapobiegającego wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.

Skuteczność realizacji Strategii uzależniona będzie od wielu czynników a przede wszystkim od zaangażowania administracji samorządowej, współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych działających na lokalnym terenie oraz wielkości pozyskanych środków.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Milówka jest szansą na optymalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów polityki społecznej. To szansa na uruchomienie procesów aktywizacji społeczności lokalnej, to wreszcie możliwość powołania lokalnych koalicji, porozumień na rzecz realizacji konkretnych projektów i programów społecznych.

Wykorzystanie tej szansy leży głównie po stronie samorządu, który może włączyć organizacje społeczne do współdziałania.

Przedstawione w Strategii działania są niezbędne do zbudowania podstaw zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, rozwoju mieszkańców gminy oraz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu, a w perspektywie do realizacji misji jaką jest: „Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Milówka poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim jej mieszkańcom”.

SPIS RYCIN, DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

<i>Diagram 1 Metodologia opracowania Strategii</i>	<i>6</i>
<i>Diagram 2 Korelacja z dokumentami zagranicznymi i krajowymi</i>	<i>10</i>
<i>Diagram 3 Korelacja z dokumentami wojewódzkimi i lokalnymi.</i>	<i>11</i>
<i>Diagram 4 Struktura obszarów priorytetowych</i>	<i>63</i>

Ryciny

<i>Rycina 1 Gmina Milówka na tle Województwa Śląskiego.....</i>	<i>12</i>
<i>Rycina 2 Lokalizacja Gminy Milówka na tle powiatu żywieckiego</i>	<i>13</i>
<i>Rycina 3 Podział administracyjny Gminy Milówka pod kątem sołectw.....</i>	<i>13</i>

Tabele

<i>Tabela 1 Liczebność podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2013</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 2 Saldo migracji ludności Gminy Milówka w latach 2011-2013</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 3 Przyrost naturalny mieszkańców Gminy Milówka w latach 2011-2013</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2011-2013.....</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 5 Liczebność ludności Gminy Milówka w roku 2013 wg grup wiekowych</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 6 Udział bezrobotnych w Gminie Milówka zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 7 Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2009-2013.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 8 Bezrobotni zarejestrowani w wg wieku na tle powiatu żywieckiego.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabela 9 Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2013/2014 na dzień 30.03.2014 r.</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 10 Zakłady opieki zdrowotnej w Gminie Milówka w 2013 roku</i>	<i>44</i>
<i>Tabela 11 Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2013 roku z podziałem na sołectwa</i>	<i>46</i>
<i>Tabela 12 Liczba interwencji w gminie Milówka w odniesieniu do lat 2012-2013</i>	<i>47</i>

Wykresy

<i>Wykres 1 Procentowy udział podmiotów gospodarczych należących do sektora prywatnego na przełomie lat 2011-2013.....</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 2 Liczba bezrobotnych w skali Powiatu Żywieckiego w 2013 r.</i>	<i>27</i>
<i>Wykres 3 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2009 – 2013</i>	<i>28</i>
<i>Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Milówka na przełomie lat 2009-2013.....</i>	<i>28</i>
<i>Wykres 5 Liczba bezrobotnych w skali powiatu żywieckiego w latach 2012-2013.....</i>	<i>30</i>

Wykres 6 Główne wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Milówce w latach 2012-2013.....	37
Wykres 7 Liczba korzystających z pomocy GOPS w latach 2012 i 2013.....	38
Wykres 8 Liczba osób, którym przyznano decyzję świadczenia w latach 2012 - 2013.....	39
Wykres 9 Kwota świadczeń wypłacanych przez GOPS w latach 2012, 2013.....	40
Wykres 10 Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym w Milówce w latach 2010-2013.....	42
Wykres 11 Szczegółowy wykaz porad świadczonych w Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym w Milówce w roku 2013.....	43
Wykres 12 Liczba przestępstw na terenie gminy Milówka w roku 2013.....	45
Wykres 13 Przestępstwa na terenie Gminy Milówka zanotowane w latach 2012 i 2013....	46
Wykres 14 Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy.....	48
Wykres 15 Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie.....	49
Wykres 16 Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w Gminie jest najbardziej niezadowalająca.....	50
Wykres 17 Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?.....	51
Wykres 18 Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?.....	52
Wykres 19 Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?.....	53
Wykres 20 Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?.....	53
Wykres 21 Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	54